

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno med tedni in prazniki.

Številke: do 9 peti vrst 1 D, od 10—15 peti vrst 1 D 50 p, večji inserti peti vrst 2 D; notice, poslaste, izjave, reklame, preklic peti vrst 3 D; poroke, zaroke velikost 15 vrst 30 D; ženitne ponudbe beseda 75 p. Popusti le pri naročilih od 11 objav naprej. — Insertni davki posebej. Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knaflcova ulica št. 5, prtljčno. — Telefon št. 394.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje

Dopise sprejema le obdelava in začetek frankovano.

Rokopisov se ne vrača.

Posamezne številke:

v Jugoslaviji vse dni po Din 1—
v inozemstvu navadna dan Din 1, nedelje Din 1-25

Poštnina plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:		V Jugoslaviji		V inozemstvu	
		v Ljubljani	po pošti		
12 mesecev	...	Din 120—	Din 144—	Din 216—	...
6	...	60—	72—	108—	...
3	...	30—	36—	54—	...
1	...	10—	12—	18—	...

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici. Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

RUSKO-NEMŠKO PRIJATELSTVO.

Kdor je z zanimanjem zasledoval v zadnjem času dogodke v mednarodni politiki, je moral priti do prepričanja, da je položen pod sedanjim status quo v Evropi dinamit, ki lahko vsak čas eksplodira in povzroči novo politično konstelacijo. Prizadevanje antante ugotoviti svoje stališče potom stroge izvedbe vseh določb versailleske mirovne pogodbe, je bilo dosedaj brezuspešno in malo je upanja, da se ji v bodoče posreči doseči v tem oziru kake pozitivne rezultate. Nasprotno, vse kaže, da vlada nered in nesporazum med samimi zaveznimi državami, ki se pripravljajo kot dediči umrlega bogatega strica, kdo bo več podedoval. Najbolj žalostno pa je, da medved, čigar koža je postala predmet množičnih konferenc in živahnega tekovanja med velesilami, še ni mrtev, marveč se je ranjen samo potuhnil in čaka, kdaj bo lahko stegnil svoje šape in zgrabil lovce za vrat. Oprezno, čisto po nemški metodi, se skuša Nemčija otresti zavezniške kuratele in išče prijatelja, ki bi jo v tej težki nalogi podpiral. Njene nekdanje družice so preslabe, pa tudi riskantno bi bilo iskati opore pri onih državah, ki so gospodarsko in politično več ali manj odvisne od antante.

Drugače je seveda z Rusijo, ki hodi svojo pot in se ne zmeni za nobene zavezniške pogodbe. Tu je navidez kot nalašč plodovito polje, kjer se lahko udejstvuje izurjenost nemške diplomacije. In menda so Nemci začeli resno premišljevat o svoji usodi, ki ni preveč razveseljava, odkar jim je fortuna obrnila hrbet. Tuptam slutiti tudi kak zavezniški list, da bi se utegnili s časom položaj izpremeniti na škodo onih držav, ki so hoteli Nemčijo kratkoma eliminirati iz tekme za svetovno gospodstvo. Tako n. pr. piše „Temps“ iz Berlina: Nemška vlada trdovratno vodi svojo politiko za zblizanje s sovjeti. Prizadevanje grofa Brockdorff-Rantzau v Moskvi in njegovi govori pred sovjetskimi zastopniki so jasen dokaz, da je politično razmerje med tema dvema državama prav tako aktivno kot trgovsko. Wolffov urad je poslal k novemu nemškemu poslaniku zaupno osebo in ta nam jasno predločuje delovanje bivšega nemškega zunanjega mini-

stra: Grof Brockdorff-Rantzau je priredil na čast ruskega komisarja za zunanje zadeve rout, ki sta se ga udeležila med drugim tudi Litvinov in Karahan. Pogovor se je sukal večinoma okrog perečih vprašanj, ki se tičejo obeh držav, t. j. okrog agresivne politike zapadnih držav proti vzhodu in Reni, politike, ki bo imela po mnenju navzočih fatalne posledice za velesile. Ta brzobjavka, ki jo je prejel Wolffov urad, ima namen pripraviti javnost za bodočo rusko-nemško zvezo, za katero deluje baron Malzan, odkar je vstopil v nemško zunanje ministrstvo. On, ki je glavna oseba v berlinskem zunanjem ministrstvu, je že 1920. l. govoril, da bo rdeča armada zavzela Varšavo, na kar bo sledila nemško-ruska zveza, ki bo rešila Nemčijo kot l. 1813. Baron Malzan je že takrat vedel, kaj se bo zgodilo, kajti danes so boljše-viki konsolidirali svoj položaj, vladajo nemoteno v Moskvi, premagali so svoje nasprotnike in rdeča armada je zlomila sovražnika tja do vzhodne Sibirije.

Dalje piše francoski list o živahnem zanimanju nemškega naroda, ne glede na položaj v socialnem življenju, za ruske razmere in naglašala, da bi ta simpatija utemnila rešiti Nemčijo iz njene osamljenosti, uničiti Poljsko in baltične države in s silo raztrgati versaillesko pogodbo. Ko bo nemški bankerot popolen, Nemčija ne bo dovolila kot sovčas Avstrija, da ji antanta prezentira nasilni režim, marveč bo prožila roko sovjetski Rusiji in rdeči val se bo dvignil proti Reni. Ideal nemške nacionalistične mladine je: »nemško-ruski naskok na vekovnega sovražnika«. V nekem drugem francoskem listu čitamo: »Če so še tako važne reparacije, vendar je čuvanje zveze še bolj važno. Nemško belgijska zveza nam obeta mnogo iznenađenj, zato pa je angleško-francoska zveza Evropi neobhodno potrebna. Kakšna je naša naloga? Treba je na vsak način izločiti boljševiško Rusijo, ki erozi civilizirani Evropi. Verjetno je, da nemški oficirji delujejo na tem, da napravijo iz rdeče armade najstrašnejšo vojsko na svetu. Nemška industrija pa pripravljala v sami Rusiji hrano, orožje in strelivo za boljševike.«

Tako komentirajo francoski listi nemške simpatije napram sovjetom. Seveda so se avtorji teh izjav nekoliko zmotili, kajti o kakih resni nemško-ruski zvezi pri današnjem položaju re more biti niti govora. Komunistična stranka nima nobenega namena vezati se z Nemčijo, dokler bo v njej gospodaril kapitalizem in militarizem prav tako nemoteno, kot je gospodaril pred svetovno vojno. Ljudje, ki mislijo, da je mogoče politično sodelovanje med današnjo Nemčijo in Rusijo, pozabljajo, da ni to pomenilo ali konec sovjetske vlade v Rusiji, ali pa začetek take vlade v Nemčiji. To je edina cena, za katero bi bili sovjeti pripravljeni pomagati Nemčiji, da se reši iz škripcev, kamor je zašla radi svoje ošabne predvojne politike. V splošnem je seveda trditve, da vlada v Nemčiji veliko zanimanje za ruske razmere in nasprotno, popolnoma pravilno in razumljivo. Vprašanje je le, kdo bo bolj previden, antanta ali sovjeti in kdo od njih bo znal izkoristiti ugoden trenutek. Do sedaj je vsa verjetnost na strani Rusije, zakaj antanta je v svojih zahtevah nepopustljiva in ne vidi jame, ki si jo kopije sama. Sovjeti, ki jim je ta trdovratnost zelo dobrodošla, na kimaio Nemcem, češ z nami vam bi ne bilo treba čakati, kdaj vas francoska reparacijska politika popolnoma zadusi, črtali bi reparacije tako, kot smo mi carske dolgeve in vse bi bilo v redu, samo če izohesite v Berlinu rdeče zastave. Nemški narod posluša skušnjavce in omahuje, ker se boji storiti odločen korak. Kako dolgo bo trajalo to omarovanje, je odvisno od taktike moskovske vlade in zavezniške reparacijske politike. Vsekakor pa bo prineslo najbrž že letošnje leto v mednarodnem položaju važne izpremembe.

NEMCI IN VOJAŠKA SLUŽBA.

— Beograd, 18. januarja (Izv.) Pri vojnem ministrstvu je bila deputacija Nemcev iz Vojvodine, ki so zaprosili vojnega ministra, da se zniža vojaška služba vsem onim že v avstro-ogrski armadi službečim vojakom na 3 mesece in to iz oziroma na gospodarske in poljedeljske potrebe.

O prenosu poslov na velikega župana.

II.

Člen 25., odstavek 1. in 2. v zvezi s čl. 23. zakona o obč. upravi in s čl. 1. novele k zakonu o obč. upravi predvideva, da ima v januarju 1923 pričeti občinska uprava s prevzemanjem »župnijskih odnosno okrožnih poslov« in da se istočasno podreje občinski upravi posebni oddelki poedinih ministrstev, ki obstoje v pokrajini. V Sloveniji sicer nimamo upravnih okrožij, a kljub temu bi se dalo iz tega predpisa sklepati, da bo treba že z januarjem leta 1923 pričeti s pripravami, merečimi na to, da bo agrarna direkcija, generalna inšpekcija voda, gradbena direkcija, pokrajinski oddelek za trgovino in industrijo, pokrajinski zdravstveni odsek in rudarsko glavarstvo mogli kakor hitro mogoče izvrševati svoje posle kot oddelki občinske uprave. Postali bodo tedaj oddelki ljubljanske občinske uprave in njihovi šefi bodo referenti ljubljanskega občinskega velikega župana. Kompetenca ljubljanskega velikega župana se razteza seveda le na ljubljansko oblast in se morajo vsled tega istočasno v smislu 3. odstavka, člena 25. postaviti še v Mariboru pri mariborski občinski upravi referenti za dotične stroke, tedaj referenti za agrarno reformo, za obrt (trgovino in industrijo), za zdravstvo, za rudarstvo, za gradbe in eventualno še za gradbe. Umljivo je, da se mora tem referentom dodeliti tudi potrebno pomožno osebje, in sicer bodisi izmed osebja omenjenih dosedanjih pokrajinskih oddelkov poedinih ministrstev ali izmed osebja pokrajinske uprave ali izmed osebja njim podrejenih uradov. Pred postavljenjem potrebnega osebja za mariborsko občinsko upravo seveda tudi ljubljanski občinski veliki župan ne bi smel prevzeti omenjenih poslov, kajti prevzem se mora pač istočasno izvršiti za ljubljansko in za mariborsko oblast. Tako hitro se tedaj prevzem poslov ne bo mogel izvršiti. Glede prenosa poslov pokrajinske uprave pa sploh ni nobenih rokov v zakonu Nasprotno 5. odst. čl. 25. zakona o obč. upravi predpisuje postopno prenašanje poslov na občini. Iz tega sledi, da ni potrebno, da bi vsi posli sedanje pokrajinske uprave istočasno prešli na občinskega župana, pač pa bo potrebno, da se ena in ista vrsta poslov istočasno prenese na ljubljanskega in mariborskega občinskega veli-

kega župana. Glede prenosa teh poslov bo namreč treba, da poda pokrajinski namestnik sporazumno z ljubljanskim in mariborskim velikim županom predloge kompetentnim ministrstvom na zahtevo teh ministrstev, in sicer preko ministrstva za notranje posle. Končna odločba pa pripade kompetentnim ministrstvom po pristanku ministrskega sveta.

Nekatere grane pokrajinske uprave bi pač lahko že istočasno s prevzemanjem posebnih ministrskih oddelkov v Sloveniji prešle na občinskega velikega župana. Glede drugih pa obstojajo tehtni stvarni pomisleki proti takojšnjemu prevzemu poslov po občinskih velikih županah. Kakor že gori omenjeno, naj pripadejo občinskemu velikemu županu pred vsem oni posli, ki jih dosedaj vrše posebni oddelki poedinih ministrstev. A istočasno bo treba pričeti s takimi pripravami tudi glede notranjega resorsta, saj je občinski veliki župan podrejen predvsem ministru notranjih poslov (člen 13. zakona o obč. upravi). Treba bo tedaj, da pokrajinski namestnik v sporazumu z obema oblastnima velikima županoma stavi predloge, kako se naj ves sedanji oddelek za notranje zadeve in del predsedstvenega oddelka porazdelita med ljubljansko in mariborsko občinsko upravo. Ne ta prenos, ne prenos oddelka A direkcije šum ne bo delal stvarnih težav. Drugače pa je to z oddelkom za poljedelstvo (kmetijstvo), z oddelkom za socialno politiko in z oddelkom za prosveto in vere.

Od oddelka za poljedelstvo bo velika večina poslov prešla na občinsko samoupravo. Različni zavodi in različne naprave, ki so bile last bivše deželne (pokrajinske) samouprave, preidejo verjetno v last občinske samouprave. Iz tega razloga bo pač tudi uprava teh zavodov in naprav bržkone v polni meri prešla na občinsko samoupravo. Ena najvažnejših nalog občinske samouprave bo pač pospeševanje gospodarskih interesov v oblasti glede poljedelstva, živinoreje, vinogradništva in sadjarstva in skrb za tehnično poljedelsko izboljšavo. Težišče sedanjega oddelka za poljedelstvo so tedaj stvari, ki preidejo na samoupravo. Zbog tega je umestno, da se najprej prenesejo posli oddelka za poljedelstvo na obe občinski samoupravi in potem, ko bo določeno, kaj preostane državi, se ta ostanek zopet porazdeli med ljubljanskim in mariborskim velikim županom. Začasno, dokler ne pride do tega prenosa, pa bodi oddelek za poljedelstvo še nadalje kakor

A. E. W. Mason:

2

KLIC NA POMOČ.

(Dalje.)

»Faites vos jeux, messieurs? Le jeu est fait? je zadonel croupierjev glas v eni sapi in ponovil te besede. Wethermill je imel roko na lesenih ograji, v kateri so tičale karte. Pogledal je okoli mize in njegovo brezizrazno lice začelo je kazati zanimanje. Ravno nasproti njemu je mala roka v beli rokavici držala bankovec za sto frankov med ramama dveh gospodov, ki sta sedela pri mizi. Wethermill se je sklonil naprej in odkimal s smehom. Skušal je prepričati, a bilo je prepozno, prsti roke so se odprli in bankovec je padel na mizo, denar je bil vložen.

Tu se je naslonil nazaj na stol.

»Il y a une suite«, je rekel mirno. Raje je pustil banko, kot da bi igral proti temu bankovcu za sto frankov. Vsakdo je spet vzel denar, ki ga je bil vložil.

Croupier je začel šteti Wethermillov dobiček, Ricardo pa se je sklonil naprej, kajti bil je radoveden, čegava je bila ta mala nežna roka, ki je tako hitro pretrgala igro. Spoznal je mlado gospodično v beli satenski obleki in v velikem črnem klobuku, katere živci so bili pred par minutami v vrtu tako razdraženi. Sedaj jo je dobro videl in opazil, da je izredno lepa. Bila je precej vitka, njena koža je bila nežna, lica so imela svežo barvo in kazala njeno

mladost. Njeni lasje so bili svetlorjavi in so se svetili, njeno čelo je bilo visoko, oči črne, toda izredno jasne. Ni pa bila njena lepota, ampak nekaj drugega, kar ga je privlačevalo. Bil je trdno prepričan, da jo je bil enkrat nekje že videl. In to prepričanje je rastle in ga vznemirjalo. Napenjal je svoje možgane, da bi se domislil na kraj, tu je pa croupier končal svoj račun.

»Petdeset tisoč frankov je v banki«, je zaklical. »Kdo hoče nadaljevati banko za petdeset tisoč frankov?«

Nihče ni bil pri volji. Nova banka se je začela in Wethermill, sedeč na stolu razdeljevalca, jo je kupil. Rekel je par besed slugi in možak je hitel okoli mize, si izsilil pot skozi množico in povedal gospodični s črnim klobukom, kar mu je bilo naročeno. Pogledala je v smeri proti Wethermillu in se nasmejala: in ta nasmehek je napravil iz njenega obraza čudež neznosti. Nato je zginita in par trenutkov pozneje se je pot odprla za bankirjem in prikazala se je samo eden ali dva koraka bolj naprej, ravno za Wethermillom. Obrnil se je in ji priščno stisnil roko.

»Nisem mogel pustiti, da bi vi igrali proti meni, Celia«, je rekel angleško. »Preveč sreče imam danes. Namesto tega boste sedaj moja soigralka. Jaz bom dal kapital in delila si bova dobiček.«

Obraz dekleta je lahno zardel. Njena roka je bila še vedno v njegovi in ni se potrudila, da bi jo izmaknila.

»Tega ne morem storiti«, je vzklila. »Zakaj ne?« je rekel. »Glejte!« in spustil je njene prste in vzel je od nje bankovec za sto frankov in ga predal croupierju, da ga prične njegovi banki. »Sedaj si pa ne morete pomagati. Soigralca sva.«

Deklica se je zasmejala in družba pri mizi se je zasmejala, deloma iz simpatije, deloma, ker se jim je dobro zdelo. Stal so prinesli zanjo in vsedla se je za Wethermillom z odprtimi ustmi in veselo razburjenim obrazom. Toda Wethermill je sreča zapustila. Trikrat je obnovil banko in izgubil je večji del svojega dobička. Četrtri je pričel banko in ko se je dvignil, je bil izgubil.

»Dovolj, Celia«, je rekel. »Idiva ven na vrt, tam bo bolj hladno.«

»Odneseš sva sva vama vašo srečo«, je rekla deklica z očitkom. Wethermill ji je podal roko.

»Samo sebe bi mogli prej odnesti, predno bi znali to storiti«, je odvrnil in oba sta šla skupaj proč od Ricarda.

Ricardo je bil zapuščen in se je čutil Celiji. Bila je ravno eden onih problemov, ki so delali Aix-les-Bains tako privlačeni zanj. Jasno je bilo, da je bila iz boheme. Njene svobodne kretnje, njeno razburjenje in njena žalost je to potrjevala. Ni izgledala, da bi nosila krinko. Skratka, bila je mlado dekle devetnajstih ali dvajsetih let, hodila je sama po teh sobanah čisto prosto, kot bi bila doma. Sicer je bilo pa to vsakemu svobodno. Izgledala je kot ciganka, malo bolj slikovito kot večina deklet njene

starosti in bila je gotovo precej bolj soignée kot marsikatera; oblečena je bila z uprav francosko žensko finese. Ricardo se je čutil, odkod bi bila prišla, še bolj se je pa čutil, ko jo je videl pol ure pozneje pri vходу vile des Fleurs. Po dolgi sobani je prišla s Harryjem Wethermillom ob strani. Stopala sta počasi in bila tako zamišljena v svoj pogovor, da sta čisto pozabila na okolico. Spodaj pri stopnicah ju je čakala krepka ženska petindvajsetih let, vsa v draguljih in s pobarvanim obrazom, in ko sta se približala, se jima je dobrodušno in prijazno nasmejala in rekla francosko:

»Torej, Celia, ste li pripravljeni, da greva domov?«

»Gotovo, gospa«, je rekla gospodična z neko uslužbenostjo, ki je presenetila Ricarda.

»Upam, da vas nisem pustila čakati.«

Šla je v oblačilnico in prišla ven s svojim plaščem.

»Zdravo, Harry«, je rekla in posebno poudarjala ime in ga pri tem pogledala s svojimi nežnimi in smejučimi se očmi.

»Videl vas bom jutri zvečer«, je rekel in držal njeno roko. Pustila mu je to, toda zdržnila se je in za trenutek je pokrtil resen obraz njeno obličje. Obrnila se je k starejši gospe in jo vprašala:

»Ne, mislim, da ne homo jutri tukaj, kaj ne, gospa?« je rekla zamišljena.

»Menda ne«, je kratko odgovorila gospa.

»Saj nisi pozabila, kaj nameravamo. Ne, jutri nas ne bo tu; toda prihodnjo noč — da.«

(Dalje prihodnj.)

doslej podrejen pokrajinski upravi s pokrajinskim namestnikom na čelu.

Nekaj podobnega velja za oddelke za socialno politiko. Ne vemo še, kaj bo od socialno-političnih poslov prešlo na oblastno samoupravo. Glede oddelka za prosveto in vere pa je treba upoštevati obstoj višjega šolskega sveta za Slovenijo, o čemer se niže doli govori. Vendar pa je tu treba poudarjati, da obstojajo take ovire seveda le glede prosvetnega resorsta, ne pa glede verskega resorsta.

Lažji bi bil prehod od sedanjega upravnega sistema na novi, ako bi se po analogiji čl. 20. zakona o občni upravi nekateri referenti in inspektorji postavili kar za obe oblasti. V tem primeru ne bi bilo treba deliti nekaterih posebnih ministrskih oddelkov v Sloveniji in nekaterih oddelkov pokrajinske uprave za Slovenijo. Vendar ni izključeno, da je tak postopek dopusten le glede sreskih uprav. Zakon o občni upravi izrecno določa, da sme po posebnih razmerah biti poedini strokovni referenti postavljeni za dva ali več srezov.

V smislu 5. odstavka čl. 25. zakona o občni upravi bo treba tudi o preureditvi obstoječih stalnih komisij za opravljanje specialnih upravnih poslov podati potrebne predloge kakor hitro to zahtevalo kompetentna ministrstva. K takim stalnim komisijam, ki spadajo pod občo upravo, je šteti pred vsem pokrajinsko komisijo za agrarne operacije in višji šolski svet.

Kar se tiče agrarnih operacij (izvrševanje zakonov o zlaganju kmetijskih zemljišč, o razdelbi skupnih zemljišč, o varstvu planin itd.) ne zadošča, da je le najnižja (I.) stopnja ločena od sreske uprave, temveč treba bo, da se začasno ohrani tudi še samostojna II. stopnja, to je takozvana »deželna komisija za agrarne operacije«. Ta II. inštanca, ki je sedaj posluje obenem kot poslednja inštanca, se bo morala tedaj obdržati dotle, dokler ne bomo dobili novih zakonov o agrarnih operacijah. Kljub temu pa bo treba organizacijo te druge inštanice malo izpremeniti. Ustanoviti naj se na mesto sedanje ene deželne komisije za agrarne operacije za Slovenijo dve oblastni komisiji za agrarne operacije, ena za ljubljansko in ena za mariborsko oblast in predseduje naj jima dotični oblastni veliki župan. Naredba ljubljanskega poverjenstva za kmetijstvo z dne 11. aprila 1919, št. 452 Ur. l. 77, in točka XIII. uredbе celokupne Narodne vlade SHS z dne 14. novembra 1918, št. 111 Ur. l. 11, o prehodni upravi se bodeta morali deloma izpremeniti in naj vsaka oblastna komisija za agrarne operacije sestoji iz oblastnega velikega župana ali njegovega namestnika kot predsednika, dalje iz referenta ali njegovega namestnika, potem iz treh odnosno štirih članov, ki jih apelacijsko sodišče nominira obenem z dvema namestnikoma. In končno iz enega zastopnika oblastnega odbora. Tekoče posle naj bi opravljal oblastni referent za agrarno reformo.

Kar se tiče višjega šolskega sveta, bodi omenjeno, da je dotlej, dokler ne bomo dobili novih šolskih zakonov, neobhodno potrebno, da se Institucija višjega šolskega sveta obdrži. Za primer, da se obdrži v sedanji obliki, kakršno jo predvideva kraljevska uredba z dne 23. januarja 1921, št. 60, Ur. l. 21, in tedaj za vso Slovenijo, potem bo treba, da se prosvetni oddelki pokrajinske uprave ne prenese na oblastna velika župana, temveč da ostane začasno še nadalje pod vodstvom pokrajinskega namestnika in tedaj kot oddelki pokrajinske uprave v likvidaciji. Gotovo bi bilo umestno, da je teritorij nižjega oblastnega večji od teritorija višjega oblastnega. Če se pa začasno do izdaje novih šolskih zakonov ustanovita dva višja (oblastna) šolska sveta, eden za ljubljansko in eden za mariborsko oblast, in se v to svrhu omenjena kraljevska uredba izpremeni na podstavi pooblastila, danega v odst. 5. čl. 25. zakona o občni upravi, potem pa gotovo ne bo zadržka, da se tudi istočasno prenesejo prosvetni posli pokrajinske uprave na oblastnega velikega župana, a umestno bi bilo, da bi na tej predstavi pripadalo oblastnemu velikemu županu predsedstvo v oblastnem šolskem svetu.

NAVODILA NOTRANJEGA MINISTRA VELIKIM ŽUPANOM.

— Beograd, 18. januarja (Izv.) Notranji minister je odposlal pokrajinskim namestnikom in velikim županom navodila glede uredbe uradov za pokrajinske oblasti. Po teh navodilih pokrajinske uprave ostanejo še nadalje v svoji funkciji, ki so jo imele doslej, dosedanj veliki župani na Hrvaškem in v Sloveniji ostanejo tudi v svojih funkcijah z istim delokrogom in novoimenovanim velikim županom se določijo po zakonu jim določene funkcije oz. agende.

Prvi kongres slovanskih gledališč.

— Beograd, 18. jan. (Izv.) O priliki svečane proslave 50letnice beogradskega narodnega gledališča, se je sestal tudi prvi kongres slovanskih gledališč. Kongres ima na programu v prvi vrsti okrepiti medsebojne kulturne zveze. V skupščinski zborovalni dvorani se je včeraj ob 10. dopoldne otvoril kongres. Za predsednika kongresa je bil izvoljen pisatelj in načelnik umetniškega oddelka Branislav Nušić, za tajnika pa D. Popović in Toša Manojlović. Kongres je otvoril s kratkim pozdravnim govorom Branislav Nušić. Navzoče je nato pozdravil v imenu vlade minister prosvete Trifunović, izjavljajoč, da vlada z vso svojo resnostjo in z globokimi prepričanostmi posveča svojo pažnjo kulturnemu delovanju narodnih gledališč. Skušala bo, čeneč visok kulturni pomen gledališča, vsi krediti za gledališča, kakor tudi za ostale prosvetne svrhe. Vlada je že na eni zadnjih sej ministrskega sveta sklenila, da zgradi veličastno poslopje beogradske opere, da tako tudi ona prispeva h kulturni proslavi narodnega gledališča.

Upravnik skupljanskega gledališča Radivoj Karačić se je v toplih besedah zahvalil ministru. Upravnik beogradskega gledališča Milan Grol je pozdravil kongres v imenu Beograda, navlaščjoč, da je bila ideja za kongres slovanskih gledališč sprožena iz Beograda že leta 1912, toda zgodovinski razvoj dogodkov, bojni viharji so to onemogočili. G. Grol je poudaril obširno poročilo o skupnem kulturnem delovanju slovanskih gledališč ter je v ta namen predlagal, da se osnuje skupna ilustrirana revija slovanskih gledališč. Po daljši debati je bil ta predlog soglasno sprejet. V debato so posegli v imenu zagrebškega gledališča Julij Benešić, direktor drame v Pragi Hilar, intendant ljubljanskega gledališča Matej Hubad, ravnatelj sofijskega gledališča Cankov, ravnatelj iz Brna Vaclav Stech in igralec Kostić iz Beograda. Izvoljen je bil ožji odbor, ki ima nalogo, da izdela načrt za uresničenje in propagando ideje o skupni ilustrirani reviji. V ta odbor so bili izvoljeni: Hilar in Hubad za Prago, Cankov za Sofijo, Milan Grol, Benešić, Hubad in Milčičević za jugoslovensko gledališča, za »Udruženje jugoslovanskih igralcev« Marković, za zvezo bolgarskih igralcev Popov.

Kongres je razpravljal dalje o stanovskih vprašanjih in nadaljuje danes dopoldne razpravo o drugih točkah kongresnega programa.

V torek zvečer je bil pri »Srpskem kralju« banket, kateremu so prisostvovali vsi delegati in člani vlade. Izmenjane so bile napitnice.

Zvečer ob 20. je bila slavnostna predstava premiere Nušićeve veličastne drame »Nahode«. Za to premiero je vladalo v vseh beogradskih literarnih in drugih krogih veliko zanimanje. Kakor je bilo že včeraj omenjeno, ima »Nahode« za snov preteklost srbskega naroda iz časov carja Dušana in kraljeviča Marka. »Nahode« predstavlja elcbko tragedijo in dramo srbskega naroda. Predstava je popolnoma uspešna. Branislav Nušić je obširno, ki je napolnilo do zadnjega sedeža gledališče, prirejalo viharne ovacije.

Danes zvečer se proslava 50letnice zaključuje z opero »Prodana nevesta«.

Po demarši na Madžarskem.

POROČILO POSLANIKA MILOJEVIČA. — POLOŽAJ JUGOSLOVENOV NA MADŽARSKEM. — USODA BOŽIDARJA SEVERJA. — MADŽARSKA MIROLJUBNOST.

— Beograd, 18. januarja (Izv.) Pooblaščen minister in poslanik v Budimpešti Milan Milojević je včeraj zjutraj prispel iz Budimpešte v Beograd. Še tekom dopoldneva je imel obširne konference v zunanjem ministrstvu, poročal je zunanjemu ministru dr. Ninčeviću in ljudi Bečiću obširno o uspehih demarše velike in male antante. Podal je podrobna poročila o vseh pripravah Madžarske, ki so bila namerjena proti državi male antante. Zunanjemu ministru je poslanik predložil tudi poročila, ki vsebujejo dejstva o preganjanju naših rojakov in državljanov na Madžarskem. Tekom konference je prišel v razgovor tudi slučaj prekmurskega Slovenca Božidarja Severja, ki so ga madžarske oblasti aretirale in je bil v Budimpešti obsojen na smrt. Zunanje ministstvo je na podlagi prvotnih poročil interveniralo pri budimpeštanski vladi. Po poročilu poslanika je akcija za osvobodjenje Božidarja Severja toliko uspela, da bo na smrt obsojeni Božidar Sever zamenjan z nekim madžarskim detektivom, ki je bil pred dnevi aretiran v Banatu. V tem oziru je pretekli teden posredoval pri ministrstvu zunanjih del minister dr. Zupanić.

Poslanik je dalje poročal zunanjemu ministru o madžarski irendentski propagandi in o vseh napadih v madžarski javnosti in v madžarskem tisku na čast in dostojanstvo naše kraljevine. Na konferenci je bilo sklenjeno, da se v Budimpešti store energični koraki, da da madžarska vlada zadoščenje in da se stori konec temu proti časti in dostojanstvu države naperjenemu početju madžarskih šovinistov.

Znano je, da je Madžarska skušala vtis prijateljskega nasveta velike in male antante oslabil in da je namenoma razširila tendenciozne vesti kakor, da bi bile hotele države male antante provo-

cirati konflikt z Madžarsko, da so one bojaželjne in da je Madžarska prežeta miroljubnih tendenc. V svet je razširil madžarski tisk vesti, da je nekaka zavezniška komisija ugotovila, da so dogodki ob romunski meji in vojaške priprave Madžarske popolnoma brez vsake podlage.

V vodilnih krogih zunanje politike je sedaj splošno prepričanje, da je treba napram Madžarski zavzeti popolnoma drugačno taktiko in da je treba zavzeti najodločnejše stališče, ker Madžarska še do danes ni nikdar in nikjer pokazala dobro voljo, da bi kot sosedinja pričela z miroljubno politiko in da bi tako prispevala k splošnemu pomirjenju Evrope. V prvi vrsti gre zato, da se na Madžarskem varuje dostojanstvo naše države in drugič, da se odločno branijo pravice vseh pod madžarsko vladno živeti jugoslovanskih rojakov.

Zunanji minister bo na prihodnji seji ministrskega sveta poročal o vseh podrobnostih konference z budimpeštanskim poslanikom, na kar bodo storjeni v soglasju z Bukarešto in Prago še nadaljnji primerni koraki z Budimpešto.

Volilna borba.

SEJA DRŽAVNEGA ODBORA.

— Beograd, 18. januarja (Izv.) Državni odbor je imel včeraj dopoldne sejo, na kateri je razpravljali slučaj šibeniškega volilnega okraja. Ta okraj ima voliti 6 poslancev. Ker pa je del tega okraja še vedno pod italijansko okupacijo, je torej prebivalcem zasedenega ozemlja onemogočeno izvrševati po zakonu jim pristojajočo volilno pravico. Državni odbor je sklenil, da začasno voli šibeniški okraj samo 5 narodnih poslancev, šestega volji okraj po izpriznitvi od Italijanov zasedenega ozemlja. Z ozirom na to bo v narodno skupščino začasno izvoljenih samo 312 poslancev mesto 313.

RAZKOL MED BUNJEVCI.

— Beograd, 18. januarja (Izv.) Po poročilu iz Subotice je med katoliškimi Bunjevci, med katerimi je zadnje tedne vršil dr. A. Korošec žilavo in sistematično na propagando za skupni nastop vseh katolikov, opažati dve struji. Ena struja je za volilni kompromis in skupni nastop pri volitvah. Drugi struji načeluje bivši bunjevski poslanec Rađa. Odnosaji med obema strujama so se zadnje dneve zelo poostrih in pride do popolnega razkola.

Romunska sklenila z Mussolinijem državno pogodbo.

— Beograd, 18. januarja (Izv.) Po poročilu »Politike« je romunski zunanji minister Duca za časa svojega bivanja v Rimu sklenil z Mussolinijem dogovor, po katerem se zavezuje Italija podpirati diplomatsko in vojaško Romunijo v slučaju konflikta z Rusijo; Romunska na drugi strani pa se zavezuje ohraniti popolno nevtralnost v slučaju konflikta Italije z Jugoslavijo. Po poročilu tega lista je Mussolini zadovoljen s politiko male antante in je odločno odklonil obisk voditelja madžarskih fašistov Stefana Friedricha z motivacijo, da ne more Italija podpirati madžarske politike, ki hoče ogroziti mir v Srednji Evropi.

Južna železnica in Italija.

— Beograd, 18. januarja (Izv.) Kakor znano, preneha dne 31. marca t. l. »regime provisoire« Južne železnice. Dne 1. aprila t. l. preide Južna železnica v državno upravo. V tem vprašanju je zainteresirana tudi Italija. Zaradi tega odpušuje pričetkom februarja v Rim na poziv rimske vlade posebna jugoslovnska delegacija. Na posebni konferenci, ki se ima vršiti dne 7. februarja t. l. se določijo skupne sporazumne točke.

Avstrija in Jugoslavija.

KANCELARJEVO POTOVANJE V BEOGRAD.

— Dunaj, 17. januarja (Izv.) V dunajskih političnih krogih komentirajo vest o obisku kancelarja dr. Seidla in zunanjega ministra v Beogradu. Splošno naglašajo, da ima ta obisk predvsem namen razbistri razmerje med obema državama, ker so se po kancelarjevem obisku v Budimpešti pojavili razni pesimistični komentariji, ki so skušali vcepiti nekako nezaupanje med Avstrijo in malo antanto. Avstrijski kancelar je dal potom avstrijskega zastopnika izraziti pri beogradski vladi željo, da bi rad obiskal jugoslovnsko vladu. Njegov obisk skupno z zunanjim ministrom bi imel za cilj, da se odstranijo nekatere difference, ki obstajajo med obema državama na gospodarsko-finančnem in trgovskem polju. Beogradska vlada je odgovorila, da bi bil ta obisk zelo priporočljiv, ker bi mnogo prispeval k dobrih in prijateljskim odnosom med obema sosedoma. Datum tega obiska še ni popolnoma fiksan in je gotovo, da sledi v drugi polovici februarja. Enako željo je avstrijska vlada izrazila v Bukarešti.

Politične vesti.

— Klerikalno podtikanje. Opetovano smo že ponatili novice, ki jih priobčjuje beogradski list o politični akciji dr. Šusteršiča. Pri vsaki notici smo natančno označili vir, iz katerega smo jo posneli. To pa ne moti poštenjaka »Slovenec«, da bi nam ne očital, da stojimo zato v direktni zvezi z dr. Šusteršičem samim, današnje klerikalno glasilko pa se je celo povzpelo do trditve, da je včerajšnja notica »Dr. Šusteršič kot strašilo«, pri kateri smo izrečno poudarjali, da jo je priobčila beogradska »Pravda«, napisal dr. Šusteršič svojevrstno za naš list in da je vobče dr. Šusteršič uvodni člankar in polemikar »Slovenskega Naroda«. S tem podtikanjem hoče klerikalno trobilu napraviti na javnost vtis, kakor da bi bil naš list z dr. Šusteršičem v tako intimnih stikih, da mu je uredništvo že celo odprlo predale svoje lista. Da »Slovenec« ne bo v bodoče mogel več varati slovenske javnosti s takimi debilimi lažmi in izmišljotinami, povemo na ves glas, da nismo imeli nikdar nobenih zvez z dr. Šusteršičem ne v preteklosti, ne v sedanjosti in da jih tudi ne bomo imeli v bodočnosti, toda nihče nam ne more ne sedaj, ne v bodočnosti zabraniti, da bi njegovega delovanja ne presojali objektivno, kakor se spodobi poštenemu listu, še manj pa nam more kdo ukazovati, da bi na Šusteršičevo očividno proti klerikalcem naperjeno akcijo gledali skozi — »Slovenčeve« naočnike.

— Shod NSS v Mariboru. Po dolgem odmoru je mariborska organizacija NSS v torek 16. januarja zopet zborovala v Narodnem domu. Udeležba je bila precej dobra. Shodu je predsedoval g. Mohorko. Prvi govornik, bivši podžupan g. Roglič, je razpravljal komunalno politiko. Obnovil je vzroke izstopa stranke iz odsekov občinskega sveta ter tudi njegovega odstopa od mesta podžupana. Krivda pada na socialnodemokratsko večino, osobito pa na župana, ki je ignoriral važne predloge NSS, zlasti onega glede slovenskega uradovanja oziroma sprejema uradništva in osobia v mestno službo, za katere treba znanje slov. jezika. Izjavil je, da je njegova stranka vedno za pozitivno delo in da ne marajo ovirati dela v občini. G. Brandner je govoril o političnem položaju.

— Sance za dr. Šusteršiča stoje nagnodno, tako poroča demokratski list »Pravda« in izvalja, da se akcija dr. Šusteršiča že zelo občuti v vsi Sloveniji. Pravi, da prihajajo k dr. Šusteršiču iz vseh krajev člani klerikalne stranke in izjavljajo, da pozdravljajo njegov povratek. Mnogim somišljenikom klerikalne stranke ne ugaia delovanje dr. Korošca, zlasti pa ne dr. Gosarja. Ti klerikalni somišljeniki, ki prihajajo k Šusteršiču, pravijo, da je iz nekdanj mogočnega SLS postala — otročja stranka. Baje povsod prevladuje mnenje, da bo imel dr. Šusteršič pri volitvah velik uspeh. — Beležimo te glasove kot kroničarij.

— Finančni odbor. Za danes 18. tm. ob 4. dopoldne je sklicana seja finančnega odbora z dnevnim redom: odobritev kreditov iz 7% investicijskega posojila in 100 milijonskega dolarskega posojila v zlatu. Opozicijske stranke skupno z demokratsko skušajo prenečiti kvorum seje, da bi tako onemogočili dovolitev kreditov vladi.

— Novi krediti vojnega ministra. Z ozirom na kritični položaj napram Madžarski in razne vesti o koncentraciji vojaških čet v sosednjih državah zahteva minister voine in morarice na podlagi odobrenja odbora za državno obrambo, da se mu dovoli kredit 365 milijonov dinarjev za razne dobave, potrebne vojski. To zahtevo ostro kritizirajo v političnih krogih.

— Čiherin ameriškemu narodu. Za praznike je poslal Čiherin ameriškem narodu nastopen proglas: »Ruski narod upa in iskreno želi, da bi v novem letu nemoteno vzpostavil gospodarstvo in blagostanje v Rusiji. To je splošna naloga. Da-li mu stoji ameriški narod ob strani. Edina želja ruskega naroda je, zagotoviti si sodelovanje ameriškega naroda. Za delo je Rusiji potreben mir. Prišel sem v Lausanne, da osiguram v Črnem morju in na njegovi obali mir, da zaprem tujim bojnim ladjam dostop v Črno morje in uredim medsebojne odnose z našimi črnokrmimi sosedi. Prišel sem z namenom preprečiti novo vojno. Naše unanje pa se ni popolnoma uresničilo. Tuji bojni ladji dam je odprta pot do naše južne obale. Rezultat tega bo medsebojna pomorska oborožitev. Proti našim nadam glede mira so nastopili drugi sistemski večne grožnje z novo vojno, toda naše unanje ne bo zman. Pomorska razorožitev se je začela v Washingtonu in Rusiji v istem smislu. Razorožitev je lahko delna ali popolna. biti pa mora splošna. Splošna pomorska razorožitev je edina pozitivna rešitev dardanelskega vprašanja.

— Kako dolgo bo Rusija podpirala Turčijo? Ob priliki otvoritve X. kongresa svetovet je Kamenov izjavil: Združene države so vprašale, ali sprejememo ameriško anketno komisijo, ki naj bi proučila naše razmere. Mi smo bili sporazumni, toda le pod pogojem, da Amerika dovoli poslati tja našo komisijo. Seveda ameriška vlada tej naši zahtevi ni hotela ugoditi. Vendar pa ne smemo pozabiti, da so pri poslednjih volitvah v Ameriki mnogi kandidati zahtevali oficijelno priznanje sovjetske Rusije. Toda to ni važno za nas, kajti živeli smo pet let, ne da bi bili priznani od Francije, Angleške in Amerike, in lahko živimo še dalje tako. V Lausanni se je dogodilo nekaj zelo zanimivega. Grška in Angleška sta hoteli izpremeniti Turčijo v obširno kolonijo, Rusija podpira Turčijo samo zato, ker se ta bori proti imperijalizmu. Grška ni boljševiška, vendar pa je ustrelila nekoliko svojih ministrov, ki so bili pravzaprav le orodje v rokah Anglije. Mi ostajamo turški prijatelji toliko časa, dokler se bo Turčija borila proti imperijalizmu. Če bi se pa angorska vlada uklonila Angliji in lordu Curzonu, tedaj jo Rusija prepusti njeni lastni usodi.

— Francosko-nemški spor in komunisti. Francoski komunisti Cachin, Treint, Monmousseau in Sémart so se sešli v Essenu s komunističnimi delegati iz Nemčije, Belgije, Holandske, Anglije, Italije in Češkoslovaške, kjer so sklenili najostrejši odpor proti reparacijskim zahtevam Francije in njenih zaveznic. Sestavili so nekak manifest na delavstvo vseh narodnosti, katerega prva in glavna točka je, da se ima s pomočjo svetovnega proletarijata razveljaviti Versajska mirova pogodba. Ko se je Monmousseau iz Essena, kjer ga je baje nemška policija izgnala, povrnil v Pariz, ga je ondotna policija aretirala s številnimi njegovimi somišljeniki vred. Treinta in Sémarta je čakala ista usoda, toda policija jih ni mogla izslediti. V stanovanjih pariških komunistov so našli mnogo kompromitujočih korespondence. Tudi v uredništvu lista »Humanité«, čigar urednik je Marcel Cachin, je bila hišna preiskava. Proti Cachinu, ki je član francoske poslaniške zbornice, je dvignil pariški državni pravdnik ovadbo zaradi kompote proti varnosti države. Zbornica bo v najkrajšem času sklepala o njegovi izročitvi. (»Journal des Débats«.)

— Amerika in francosko-nemški spor. Senat Zedinjenih držav je zahteval, naj se odpokliče zadnji ameriški vojaški kontingent, ki je ležal doslej v okolici Koblenza, iz Evrope. Predsednik Harding je izdal na to dne 11. t. m. ukaz da se imajo vsi ameriški vojaški nemudoma vrniti domov. Po telegramih iz Washingtona je smatrati to odločitev prezidenta za oficijelni dokaz nesporezumljenia med ameriško in francosko vlado glede represalij v reparacijskih zadevah. Ameriška javnost ni čisto na vladni strani. Tako piše »New-York Tribune« z dne 11. t. m. v svojem uvodniku: Pomagali smo premagati Nemčijo in po njeni ukrotitvi je bila naša namera prisiliti jo, da povrne škodo, ki jo je napravila. Nemčija ni plačala nič. Tri države se trudijo danes pripraviti jo do tega, da jim povrne, kar jim gre po Versajski pogodbi. In prav ta trenutke smo si morali izbrati, da odpokličemo z bregov Rena ameriške vojaške, ki so bili tam kot vidni znak naše solidarnosti z zavezniki. — Ameriški vojaški kontingent je zasedel mesto Koblenz v okolico dne 9. decembra 1918. Po demobilizaciji v juliju 1919 je štel še 30.000 mož. To število se je od tedna do tedna krčilo in je značalo pretekli teden komaj še 1000 mož.

— Grška vojska v Trakiji. Po polomu v Aziji je bilo nekoliko letnikov grške armade odpuščenih domov. Pred dvema mesecema pa so bili vpoklicani ponovno in poslani na fronto ob Marici. Disciplina v armadi je zelo slaba. Iz notranje Grške odhajajo čete neprenehoma v Trakijo. V splošnem se vrše velike priprave za novo vojno, ki jo prebivalstvo pričakuje v mesecu marcu. V oktobru so bili mobilizirani vsi bolgarski mladeniči do 15. leta in poslani v Solun na izvežbanje. Večina njih pa se ni hotela učiti grščine in zato so z njimi postopali zelo surovo.

— Ukraden fond komunistične internacionalne? Iz Helsinfgorsa poročajo, da so prejeli iz Moskve vest o veliki tatvini, ki se je dogodila v blagajni III. internacionalne. Izginilo je iz nje nad 6 milijonov zlatih rubljev. Sumijo, da so tatvine deležniki nekateri glavarji francoskih komunistov.

— Kako nazaduje poljedelstvo v Nemčiji. Po zadnjih statističnih podatkih se vidi, kako nazaduje v vsej Nemčiji nekdanje cvetoče poljedelstvo. Lansko leto je bilo obdelanih 27.900.000 ha zemljišča napram 29.300.000 leta 1913. Nekdanje je bilo rži 5.219.000, sedaj jo je samo 4.000.000, krompirja je tudi mnogo manj, za zimske setve je bilo večjih obdelanih nad 1.400.000 ha, sedaj je obdelanih komaj 1 milijon.

GOSPODARSKI BOJ MED FRANCIO IN NEMČIJO.

OKUPACIJA KONČANA. — FRANCOŠKE REKVIZICIJE.

— Pariz, 17. jan. (Izv.) Zasedba ruhrskega ozemlja je začela končati. — Bochum, 17. jan. (Izv.) Danes je v Bochumu dospel vrhovni komandant francoske okupacijske armade general Degoutte. Izdan je proglas, da bodo nastopale francoske čete brez pordona v slučaju odpora in provokacij.

— Pariz, 17. jan. (Havas.) Francoska, belgijska in italijanska vlada so izdale ukaz za takojšnjo eksploatacijo državnih gozdov na levem bregu Rene, kot sankcijo za dne 26. decembra 1922. ugotovljeno krivdo Nemčije v dobavi lesa.

— Essen, 16. januarja. (Wolff.) Številne čete so zapustile Dortmund in korakale v vzhodni, južni in jugovzhodni smeri dalje. Do kakih posebnih izredov ni prišlo nikjer. Obredno stanje v Essenu se je še poostriilo tako, da se zahteva za izhod iz rudnika, kakor tudi pohajanje po okraju posebno dovoljen, ki se izda tri dni naprej.

— Pariz, 17. jan. (Izv.) Po poročilu Havasove agencije nameravajo Francija, Belgija in Italija zahtevati, da se zaplenijo zneski iz blaznjen nemških gozdnih domen v svrhu kritja škode, ki je nastala po krivdi Nemčije radi nedobave lesa.

— Pariz, 17. jan. (Wolff.) Havasova agencija poroča, da je prejel večeraj 6 rudniških podjetnikov v kraju Essen obvestilo o rekviziciji. Rudniško ravnanstvo jamči za dajanje, t. j. grozi se jim s procesom pred vojni sodiščem.

— Düsseldorf, 18. jan. (Izv.) Francozi so začeli z rekvizicijo premoga. Več vlakov premoga, namenjenega za Nemčijo so zadržali in dirigirali v Pariz. Francija in Belgija za sedaj ne uvedeta nobenih novih sankcij. V slučaju, da ostane nemška vlada še nadalje pasivna, uvede Francija carinsko črto in davek na premog. To je bilo naznanjeno lastnikom rudnikov.

POINCARE VTRAJA PROTI NEMČIJI.

— Pariz, 18. jan. (Izv.) Listi objavljajo izjavo Poincaréja o nadaljnji francosko-belgijski akciji. Poincaré trdi, upa v uspeh. Odpor Nemčije se zlomi. Nadaljni ukrepi za končni uspeh so:

- 1.) rekvizicija premoga,
- 2.) uvedba davka na premog,
- 3.) vzpostavitev carinske meje napram Nemčiji,
- 4.) uvedba lokalnega novca, za katerega morajo prevzeti garancijo lastniki rudnikov in druge imovinske korporacije.

Poincaré je prepričan, da Anglija in Amerika ne bodo intervenirali v korist Nemčiji.

FRANCIA IN SLOVENSKI RUDARJI.

— Pariz, 17. januarja. (Izv.) Francosko poveljstvo na ruhrskem ozemlju skuša vplivati na tute delavstvo, da bi ga prišlo na svojo stran in postavilo proti nemškim masam.

Gre za 5000 slovenskih, 7000 češkoslovanskih in 75000 avstrijskih rudarjev. Francosko poveljstvo je napravilo ekonomične kuhinje, ki razdeljujejo delavcem dnevno hrano po nizki ceni.

NEMČIJA ZADETA V SRCE.

— Berlin, 17. januarja. (Izv.) S situacijo na ruhrskem ozemlju se je bavil državni gospodarski svet, na katerem se je naglašalo glede na nastanjenje 60.000 mož v krajih, ker tako primanjkuje stanovanih, da bi bila morala Francija, ako je hotela res rešiti reparacijski problem, polskati si to rešitev po gospodarski poti. Tako pa je Francija zadela nemško gospodarstvo v srce in postavila vso deželo v veliko nevarnost. Produkcija v ruhrskem ozemlju pada. Znižala se je že za 20% in se bo še, ker se delavci branijo vsakega dela nad 8 ur.

Socialistični »Vorwärts« izjavlja, da mora Nemčija vstati takoj časa, da pa de Poincaréjev kabinet in da se uveljavlji zopet v mednarodnem življenju angleško-ameriški vpliv.

ZADNJI SKRAJNI ODPOR NEMČIJE.

— Berlin, 17. jan. (Izv.) Iz ruhrskega ozemlja se poroča, da vztrajajo Francozi pri pritisku za sporazum z lastniki rudnikov. Francozi inženirji se nahajajo v veliki nepriliki ob odkriti sovražnosti nemških tehnikov in delavske mase. Francija hoče sedaj doseči s silo to, česar ni dosegla s samo okupacijo. Francoska akcija je že stopila iz rudniškega okoliša v industrijsko okolišje in v nemških državnih krogih sodijo, da igra pariška vlada svojo zadnjo karto: hoče zavezati nemško industrijo in preprečiti oddajanje premoga za njo. Veliki nemški industriji pa hočejo ta udarec parirati s tem, da si zagotovijo kar mogoče zneleškega premoga. Stinnes in Thyssen sta imenoma nemške industrijske zveze strelila z vso naglico potrebne korake za nabavo premoga iz Anglije in kakor se poroča z uspehom. Normalna pošiljitev angleškega premoga v Nemčijo se najbrže pučtvori in Nemčija si baje poišče tudi dovolj češkoslovanskega premoga.

Berlin se nahaja v zelo težkem položaju, ker je vlada večeraj odredila zaplenbo vsega premoga, karkoli se ga nahaja pri trgovcih in v zalozah. Brez dovoljenja berlinskega premožnega urada se ne sme prodati niti kosček premoga. Premog se porabi v prvi vrsti za funkcioniranje javnih delavnic in bolnišnic.

— Pariz, 17. jan. (Izv.) Po poročilu »Petit Parisien« je nemška komisija za vojna bremena odpovedala dobavo benecola Italiji. Reparacijska komisija namerava v tem slučaju ugotoviti neizpolnitev obveznosti od strani Nemčije. Po poročilu »Journal« bo reparacijska komisija razpravljala tudi o krivdi Nemčije glede dobave dušika in o opustitvi javnih del. Reparacijska komisija je brezpogojno za to, da Nemčija adobavi Italiji benecol.

— Rim, 17. jan. (K. B.) O italijanski informaciji glede ciljev francoske okupacije ruhrskega ozemlja poroča »Messaggero« iz Pariza, da je zahtevala italijanska vlada v svrhu ublažitve nemško-francoskega nasprotja, naj reparacijske garancije upravljajo civilni izvedenci, ne pa okupacijska vojaška oblast.

— Sofia, 17. jan. (BTA.) Nemški zastopnik v Sofiji je izročil po naročilu svoje vlade zunanjemu ministru noto z izjavo, da je nemška vlada vložila proti francosko-belgijski okupaciji ruhrskega ozemlja protest.

— Berlin, 17. jan. Poročilo o tem, da je Thyssen že aretiran, še ni prispelo niti v Berlin niti v Essen.

MOČ FRANCOŠKIH ČET.

— Pariz, 17. januarja. (Izv.) Na ruhrskem ozemlju je sedaj nad 60.000 francoskih in belgijskih vojakov. Francozi listi naglašajo, da je tako število potrebno za potrebo namra razmeram, v katerih se nahaja okupacijska vojska v deželi s tremi milijoni in pol prebivalstva ter 10.000 mož varnostne straže. V okupirani coni Nemčija ne more držati svojih rednih čet, policija pa ima eno puško za tri moše. Francozi generalni štab na sodi, da bi se lahko 15 tisoč mož nemške redne vojske koncentriralo na ruhrsko ozemlje poleg nedredne milice ter je sklenil, da se ima po potrebi še povikati sedaj obstoječi kontingent 60.000 mož.

VPLIV ZASEDE NA BORZO.

— Berlin, 17. jan. (Izv.) Na borzi je stopil večeraj dolar do fantastične številke 16.400 mark. (Danes 20.000). 100 švicarskih frankov se kotira s 312.600 mark. šterling pa s 65.000 mark.

RESEN POLOŽAJ V ZASEDENEM OZEMLJU.

— London, 17. jan. (Wolff.) Posobni poročevalec »Timesa« poroča iz Düsseldorfa: Položaj v ruhrskem ozemlju je nastal v zadnjih 24 urah zelo resen. Rekvizicije, posebno lesa, stane in petroleja so povzročile veliko bedo. Nikče ne va, odloči naj se vzame denar za nastano izplačilo 550.000 ruhrskih rudarjev. Ker Francozi v trepinjah zahtevajo, da se jim da poljubna količina blaga, je večina trgovin že razprodala svoje blago.

AMERIŠKO MNENJE O OKUPACIJI.

— London, 16. jan. (Wolff.) Po Pouterjevem poročilu iz Washingtona smatrajo uradni krogi, da bo okupacija ruhrskega ozemlja vplivala na reparacijska plačila prej neugodno kakor na neugodno.

PRESKRNA NEMČIJE S PREMOMOM.

— Berlin, 17. januarja. Po poročilih istov je državni rudniški komisar izjavil, da je Berlin za sedaj dovolj preskrbljen s premogom. Plinarna imovina premoga za 10 dni, elektrarne za 14 dni. Zelo premoga pri železniški dorekosti zadostujejo za 1½ mesec.

ŠVEDSKO DELAVSTVO O ZASEDI.

— Götterburg, 17. januarja. (Wolff.) Tukajšnje delavstvo je priredilo večeraj protestni shod proti okupacijski politiki in je sprejelo resolucijo, v kateri protestira proti francoskemu nasilju. Bole je, da narodni pomagalo Nemčiji v nemem pličilo, kakor pa da se uniči nemški narod in potopijo v propad cel svet. Resolucija je bila izročena ministrskemu predsedniku Brantingu.

Romunska mobilizira.

— Bukarešta, 17. jan. (Izv.) Listi objavljajo, da je generalni štab predlagal vojnemu ministru, da se naj vprilkično na vojaško službovanje letniki 1921, 1922 in 1923. Ti letniki imajo takoj oditi v službo. Na ta način namerava generalni štab mobilizirati 11 pehotnih, 7 lovskih, 2 kavalarijska in 6 artiljerijskih polkov.

Nameščenci-volilci!

Volitve delegatov v Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani so se pričele Dne 5. februarja se v Ljubljani vrši skrutinij oddanih glasov.

Pokojninski zavod že razpošilja glasovnice. Glasovnice so tako prirejene, da je zajamčena tajnost glasovanja. Če glasovnico ne prejmete ali jo izgubite, zahtevajte jo od volilne komisije.

Nameščenci! Zavedajte se važnosti teh volitev! Gre za vaš denar, gre za vašo starostno preskrbo, gre za podporo vdovam, materam in sirotam umrlih nameščencev.

Pazite na sledeče:

1. Izpolnite glasovnico pravilno, t. j. ne z imenom kandidata, ampak z nazivom:

»Združeni zasebni nameščenci«.

2. Zalepite glasovnico pravilno, t. j. tako, da »volilni odrezek« ostane neodtrgan in nezalepljen, sicer je glasovnica neveljavna.

3. Pravilno izpolnjeno glasovnico oddajte takoj zanesljivemu zaupniku, ki jo bo skupaj z drugimi glasovnicami sigurno poslal v Pokojninski zavod v Ljubljani, ali pa jo takoj pošljite, eventualno priporočamo, direktno na »Volilno komisijo Pokojninskega zavoda za nameščence« v Ljubljani, po možnosti v eni kuverti z ostalimi glasovnicami, ki jih zberete med tovariši in tovarišicami vaše strokovne skupine za listo: »Združeni zasebni nameščenci«.

Če pošljete glasovnico direktno volilni komisiji, frankirajte pismo zadostno, sicer je glasovnica neveljavna, ker bi je volilna komisija ne sprejela. Uporabite od Pokojninskega zavoda donosno nam kuvertu! — *Akcijski odbor »Združeni zasebni nameščenci«.*

Odprto pismo g. ministru dr. Niku Zupaniču.

Gospod minister!

Podpisana Osrednja Zveza, ki, daleč od vsakega strankarstva, združuje vse strokovne organizacije aktivnih in vpokojenih civilnih državnih nameščencev, vpokojenih častnikov, njih vdov in sirot v Sloveniji, se obrača v smislu sklepa širšega odbora z dne 13. t. m. do Vas, gospod minister, s prošnjo za pomoč v uri najhujše stiske, ki ji je bila kdaj usojena.

Vseobča draginja, ki še vedno raste in ki preti, da preskoči tudi na stanovanja, nas je pritirala ob rob prepada. Gospod minister! Ne bomo vam slikali podrobnosti žalolger, ki se odigravajo v naših rodbinah dan za dnem, in ki nam ubijajo delovno moč doma in v uradu ter izpodkopujejo našo moralno odpornost. Vse to je prešlo danes že v širšo javnost.

Podpisana O. Z. je po Glavnem Savezu v Beogradu in na beogradskem činovniškem kongresu meseca oktobra in novembra 1922. skušala doseči ublažitev težkih življenjskih prilik, pod katerimi ječimo, ter je stavila na kompetentnem mestu svoje utemeljene zahteve. Prememba v vladi je žal prekinila že započeto delo zakonodajnega in finančnega odbora, ne odvezuje pa nas dolžnosti, da danes, ko se kriza Hlža katastrofalnemu vrhuncu, vnovič opozorimo na svoje najvažnejše potrebe.

Za svoj glavni, če tudi trenutno neizvedljiv postulat proglašamo enotno in moderno uređitev našera službenega razmerja do države in izjavljamo, da od tega že v interesu solidarnosti ne bomo odnehal.

Maksimiranje rodbinskih doklad nižjim državnim uslužbencem smatrajo vse organizacije brez izjeme za nesocialen čin in ga enodušno obsojajo tudi iz etičnih razlogov.

Enotno in primerno uređitev pokonin, vdovin in sirotin so sprejele vse pokrajinske zveze državnih nameščencev v svoji delovni program, ki od njega ne morejo odstopiti.

Najbolj pereče vprašanje pa je, da se brez odloga zvišajo draginjske doklade na način, ki bi nam jamčil vsaj skromen, stanu primeren obsto. odstranil mukotrpne skrbi in pehanje za postranskimi pridobitimi viri ter poživil utrjeno voljo do udeistvovanja. Beraška odmera prejemkov, ki jih dobivamo danes, uporablja za državnimi nameščenci državo samo.

Gospod minister! Kot ožjega slovenskega rojaka v odgovornem svetu krone, kot našega bivšega stanovskega vrstnika, ki od blizu pozna razmere in tudi ve, da v zvestobi do države in narodnega prestola ne zaostajamo za nikomr, si Vas dovoljujem podpisana O. Z. javno vprašati: kakšno staljšice nameravate zavzeti v vladi glede zadovoljive rešitve gnotnega vprašanja aktivnih in vpokojenih državnih nameščencev?

Položaj se poostrije od dne do dne in Zveza le še s skrajnim naporom vzdržuje boj za naš obstanek v svojih rokah. Ako tudi ta nien apel ostane brezuspešen, je izrabila svoje zadnje sredstvo in more samo še upati in želeči, da bo naše nameščentvo, ne momeč se za svoj materialni in moralni počin, častno prestalo to mrav nadčloveško skušnjo, nred katero današnje stanje stavi njega patrijotizem in discipliniranost.

Uvažujemo v polni meri zahteve državnih financ in se zato zadovoljujemo z neohodno potrebnim. Za to se na morajo našti sredstva. Če žura repopravilna škoda, vlade najparlamentarnejših držav, v svesti si svoje odgovornosti, najdejo pot in pogum, da ustavijo razvoj, na katerega koncu je obup z vsemi posledicami.

V Ljubljani, dne 18. jan. 1923.

Za Osrednjo Zvezo javnih nameščencev in vpokojencev v Sloveniji:

Maks Liliez, t. č. predsednik.

Joža Bekš, t. č. tajnik.

Julijska krajina.

— Novo nasilstvo v Istri? V nedeljo so fašisti zasedli posojilnico v Zmiju. Govorilo se je, da je bila v italijanski šoli v Ceru - Sv. Mateju sežgana slika italijanskega kralja. Kdo je to storil, se ne da dognati, nobenega dvoma pa ni, da ni odgovorno za to ljudstvo v celi občini. Prihrumeli so takoj fašisti iz raznih krajev ter aretirali vse moške, ki so jim slučajno prišli pod roke. Ljudje so bežali v skrivališča, na polja in v gozdiče. Aretirane moške so odvedli v posojilnico, katero so bili že zasedli. Tam so jih neumljeno pretepali in nato izpustili šele drugi dan, ali takoj so jih

prijeli orožniki. Ponoči so udili v župnišče v Filipin. Župnik Livič je skočil skozi okno in pobegnil v gozd. Fašisti so nato divjali po drugih vaseh naokoli. Mussolini je že zdavnaj obljubil, da bo konec fašistovske »justice«, toda njegova obljuba menda ne velja za Istro, kjer divjajo fašisti neovirano dalje in strahujejo in ubijajo domače prebivalstvo po svoji volji. Oblast naj poišče onega, ki je sežgal sliko, in ako ga doli, naj ga kaznuje po veljavnih zakonih. Zločinstvo nad ljudstvom pa je to, da fašisti priderelo od vseh strani in pretepajo ljudi ter jim napravijo ogromno škodo, namesto da bi se vsa stvar prepuštila rednemu sodnijskemu potu.

Gospodarstvo.

—g Novosadska blagovna borza 17. januarja. Novi Sad, 17. jan. Cene v dinarjih. Pšenica bačka 6 vag. po 442.50—445, rž 1 vag. po 375, bački ječmen 1 vag. po 292.50, nova bačka koruza 10 vag. po 247.50—250, stara ponudba 310, beli bački fižol ponudba 375, pšenčna moka »00« 10 vag. po 645—656.50, »0« 1 vag. po 650, »2« 1 vag. po 617.50, otrbi 1 vag. po 162.50.

g Zagrebski trg, Zagreb 17. jan. Cene v dinarjih za 100 kg, postavno bačka, odnosno javovedska postaja notirajo: Pšenica 76—77 kg 437.50—440, nova rumena koruza 230—237.50, umetno sušena 297.50—302.50, rž (71—72 kg) 355—355, ječmen za pivovarne 337.50—350, za krmo 300—322.50, oves 300—305, pisan fižol 375—380, beli 365—375, pšenčna moka »0« 665—675, »2« 650—660, »6« 625—635, za krmo 225—250, drčni otrbi 200, debeli 212.50—225. Neizpremenjena, prilazna tendenca.

—g Zagrebski tedenski semeni. Zagreb 17. jan. Na večerajšnjem tedenskem semnju je bil srednji prigon živine. Mnogo je bilo teletne. Kupcev je bilo dosti in precej povpraševanja. Razen nekaj Italijanov, večinoma domači kupci. Italijani so se zanimali samo za konje. Cene so notirale (za kg žive teže): voli I. 9.50—10, II. 7.50—9, III. 5—6.50, krave I. 6—8, II. 4.75—6, teleta I. 13.50—13.75, II. 12—13, debele svinje 22—23.50, domače 23—23.50, svinje II. 18.50—19.50, III. 17—17.50, bivoli 6.25—6.50. — Krma za 100 kg: detelja 200—237.50, seno 244—300, slama 162.50—175, cepljena drva večji voz 300—350, žagana in cepljena 150—200 manjši voz.

—g Beogradska blagovna borza 17. januarja. Cene notirajo: Pšenica 76 kg 5 % pariteta Beograd iskanje 430, ponudba 442, pšenica 78—79 kg, 3—4 % franko vlačilec Beograd 445, 455, začasno suha šabačka koruza ponudba 265, pariteta Smederevo, ponudba 240, nova sušena koruza pariteta Smederevo ponudba 295, koruza v storžih proti kvaliteti 165—175, banatska pšenčna moka štev. »7« franko Beograd vreče od jute, zaključeno po 435, banatska moka št. »5« franko Beograd 360, 600.

—g III. ljubljanski vzorčni velesejem v letu 1925. Veliki uspehi pretečenih dveh vzorčnih velesejmov so pokazali neobhodno potrebo po takih narodnogospodarskih prireditvah. III. ljubljanski velesejem se bo letos vršil v mesecu septembru, najbrže od 1. do 10. imenovanega meseca. Uprava Velesejma se je pri prvih dveh sejnih veliko naučila, opazila še nekatere nedostatke, katere bo popravila in bo mogla letos vsakega razstavljavca nuditi največjih ugodnosti. Pričakuje pa tudi raznih in večjih ugodnosti s strani države za svoje razstavljavce kakor tudi za kupce. Namen letošnjega velesejma pa je tudi posvetiti večjo pažnjo naši obrti in svrhu nie dviga in procvita. Obrtniki vseh strok naj torej ne zamudijo te prilike, katere se jim mudi, in svojo udeležbo pravočasno prijavijo. Ker se lanske leto ni moglo dodeliti zaradi pomanjkanja prostora skoro 50 tvrdkam, katere se opozarja, da naj vsak razstavljalec že danes neobvežno priavi sejemskemu uradu svojo udeležbo, da ga vzame že v evidenco, ker bodo v prvi vrsti upoštewane one tverdke, ki se pravočasno prijavijo. Opozarja se, da posluša sejemski pisarna permanentno na seimišu in ji je zaradi zvez s tu- in inozemstvom mogoče dati vsakemu zainteresetu najrazličnejše informacije o inozemskem trgu, sejnih, razstavah in dr.

—g Gospodarski parlament v Italiji. Sedanja vlada hoče imeti poleg političnega tudi gospodarski parlament, ki bi se bavil s problemi gospodarske produkcije in raznovrstnega gospodarskega dela. Volilno pravico v gospodarski parlament bi imeli samo producenti.

—g Zveza med Trstom in Dalmacijo v nevarnosti. Po Trstu se je razširila vest, da namerava centralna vlada pomorske zveze z Dalmacijo izročiti nekemu brodomvemu podjetju v drugem pristanišču ter bi se tako prekinila pomorska vzna služba med Trstom in Dalmacijo. »Piccolo« kliče na pomoč proti navedeni nameri italijanske vlade tržaško trgovsko zbornico in vse trgovske interese, ker gre za silno važen gospodarski interes tržaškega mesta.

—g Radiotelefon Newyork — London. Iz Londona je šlo 15. t. m. v svet nastopno poročilo: Newyork je mogel danes dve uri dolgo govoriti z Londonom po radiotelefonski poti. To je prvi-krat, da se je vršil na daljavo več tisoč kilometrov tako dolg pogovor.

Prof. dr. A. Zalokar:

Ženska bolnica v Ljubljani.

Zdravstveni odsek za Slovenijo je dosel upravljal argumente, ki govorijo za ustanovitve ženske bolnice, pri ministrstvu narodnega zdravja potem ministrskega sveta, da se je dovolil kredit za nakup primernega poslopja za tako bolnico.

Dne 16. oktobra 1921 se je sklenila pogodba med Krausko hranilnico (predsednik Dragotin Hrbar) in državo, po kateri je to poslopje prešlo v last države. Kupna cena je znašala 18 milijonov, plačljivih v desetih letih obrokih do leta 1931.

Poslopje, kakršno stoji sedaj, ne zadostuje za popolno žensko bolnico in vse drugo, kar je zvezano s tako bolnico. Poslopje nima pripravljenih prostorov za operacijske sobe, nima prostora za internat babiške šole, nima stanovanj za upravno uradništvo, babice, zdravnike itd. Vse to pa se bo dalo v prihodnjih letih pridobiti na ta način, da se celo poslopje dvigne za eno nadstropje in da se prilepijo operacijski lokali. Narčni za to razširjenje so že narečeni in so predloženi, vse nadalje pa je odvisno od parlamenta, ki bo po svoji prevdarnosti dovolil kredite. Upati je, da postane ženska bolnica v nekaterih letih tako popolna, da bo zadostovala za nekaj desetletij. Obični vrt, ki spada k bolnici, bo v slučaju potrebe omogočil tudi še stavbe novih paviljonov.

Kljub temu, da zaenkrat poslopje še ni dovolj veliko, vendar je v primeri s sedanim pavilonom neprimerno boljše za nastanitev ženske bolnice kakor pa sedanji paviljon. Po dosedanjih dispozicijah je mogoče nastaniti v tem poslopu ca 90 bolniških in ca 45 otroških postelj in sicer tako, da pripade na posadno bolnico in novorojenčka 30 do 40 m² zračnega prostora, d-čim je znašal kubični zračni prostor v dosedanjem oddelku komaj 15 m³. Po higijenskih predpisih pa mora imeti vsaka bolnica z ležalnimi bolniki vsaj minimalno 30 m³ zračnega prostora. To samo na sebi je že velikanski neprecenljiv napredek, že to samo na sebi pomeni neizmerno higijensko pridobitev. — Razen tega je mogoče nastaniti že sedaj v novi bolnici internat za babiško šolo s 25 posteljami. Ta internat z ozirom na prostore sicer še ne odgovarja higijenskim zahtevam, vendar moramo biti v današnjih težkih časih tudi s tem zadovoljni. Ko se poslopje razširi, dobi tudi internat lepe prostore. Bolnica ima že sedaj dovolj prostora, da popolnoma higijensko in popolnoma modernim zahtevam ustrežajoče nastani tudi prilčno 20 oseb strožništva.

Dasi poslopje torej še ni popolnoma zadostno za žensko bolnico, vendar se sedanji ginekološki oddelček preseli že sedaj v nove prostore. Za to preselitev je bilo treba malo popravil in adaptacij, ki so se izvršile pod nadzorstvom gradbene direkcije lanske poletje in jesen. Adaptacije so deloma provizorično značaja, deloma bodo ostale definitivne. Provizorično se je nastanil v prvi vrsti internat babiške šole, ker je bil lanske jesen že popolnoma brez strehe in je bil letošnji učni tečaj že v nevarnosti, da se ne bo mogel vršiti. Tudi operacijski lokali so samo provizorični, upam, pa, da bodo za silo zadostovali do tedaj, ko se prižada nov operacijski trakt. Pri adaptacijah sem polagal posebno in sicer principno važnost na to, da se tudi v stavbenem ozirom omogoči popolna ločitev septičnih (okuženih) slučajev od aseptičnih (čistih). Na dosedanjem oddelku taka ločitev ni bila mogoča, ter je obstajala večna nevarnost, da nečisti slučaj okužijo tudi čiste, da zdrava porodnica dobi kal boleznii na oddelku samem. Ta nevarnost je bila zlasti velika tedaj, ko so bile vse postele dosedanje porodničnice zasedene in ko je maloštevilni personal, ki ga tudi ni bilo mogoče ločiti za septično in aseptično delo, moral streci vsem čistim in okuženim otročnicam. Upošteval je svoje dosedanje, včasih težke skušnje je moja glavna skrb ta, da v tem dosežem to, kar se s človeško močjo sploh doseči da, da namreč omei im možnost hitne infekcije na tisti minimum, ki je po sedanjem stanju medicinske znanosti sploh dosegljiv. V ta namen je novo poslopje primerno: brez posebnih težkoč se da izvesti lokalna izolacija in z nekoliko večjim trudom se bo dala doseči tudi personalna izolacija.

To je druga prednost novega poslopja, katero more preseliti samo porodničar. Nova bolnica je opremljena s svojimi lastnim laboratorijem, ki je neobhodno potreben za tak zavod. Posebna moderna, čeravno skromno urejena predavalnica bo služila za babiško šolo in tudi za druge pedagoške namene. Porablja bo tudi za javna predavanja, v kolikor so taka predavanja združljiva s prometom v bolnici.

Zavod ima svojo lastno kuhinjo, ki bo za prvi čas za silo zadostovala za ca 130 ljudi (90 bolnic, 25 babiških učenk, 10 strožniškega personala, 6 zdravnikov), pozneje pa bo potrebno nekaj preureditev brez posebnih prežidav.

Zavod ima svojo lastno upravo in je v vseh oziirih samostojen, podrečen pa je pot. Zdravstvenega odseka Ministrstvu za narodno zdravje. Vzdržuje se iz državnih sredstev.

Bolniško strežbo so prevzele sestre reda sv. Vincencija Pavlanskega. Za babiško pomoč je nastavljeno primerno število babic.

Na večje težkoče dela sedaj inventar. Kreditov za nabavo novih inventarjev ni bilo mogoče dobiti. Nova oprema s perilom in vsem drugim bi stala ca 2.000.000 Din. Z ozirom na potrebno štedenje v državni upravi in z ozirom na to, da traja dovolitev novih kreditov lahko še nekaj let, si je ministrstvo narodnega zdravja pomagalo na ta način, da je odredilo, da se ves inventar dosedanje ginekološko-porodniškega oddelka Splošne bolnice prenese v novo bolnico. Ta inventar pa je že tako izrabljen, poškodovan in zastarel in razven tega ga je tudi premalo. Tudi zdravniškega inventarja je veliko premalo (instrumentov itd.) in pomagati si bo treba, kakor bo pač šlo.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 18. januarja 1923.

Priznati moram, da je ženska bojnica taka kot je sedaj z ozirom na pomanjkanje prostora in na nedostaten inventar nekaj provizori, ki se bo šele tekom let izpopolnil v definitivni, dobroopremljeni zgradbi. — Je pa ustvarjen začetek, ki ima razvoje možnosti. Zdravstvenemu in upravnemu delovanju na zavodu bo za enkrat še jako težavno in skrbno polno, toda upanje na boljšo bodočnost bo pomagalo premagati začetne težave. Uvidenost za zavodove potrebe je tako pri zdravstvenem odseku kakor tudi pri ministrstvu velika; kakor hitro se bo tej uvidenosti pridružila še ekonomska dobra situacija, bo zavod kompletni.

K povišanju stanarin.

Iz Društva hišnih posestnikov smo prejeli in prebrali ta-le dopis, ne da bi se z njim hoteli v kakršnekoli ozirom identifikirati: Novi stanovanjski zakon je stopil z dnem 1. januarja 1923 v veljavo, o izpremembi ali celo njega ukinitvi ne more biti niti govora, ker zakon zamore izpremeniti le narodna skupščina. Pravilnik pa je vsaj glede najemnin izdan popolnoma v smislu zakona. S tem morajo računati, hočeš — nočeš, vsi najemniki in najemodajalci, še tudi ni vseh na prvem. Še manj pa drugim. Glede na to se svetuje trezno mislečim najemnikom in gospodarjem v njih obojemnem interesu le to, da se pogodijo takoj še do 1. februarja t. l. za nadaljnjo stanarino, da si prihranijo stroške, pota, in kar je še huje, medsebojno sovraštvo. Zato pa napačno ravna stranka, ki na zahtevo gospodarjevo kratkoma odkloni vsako povišanje najemnine in vsako pogajanje, ki ga že zakon sam in pa pravilnik izrecno omejuje. Napačno bi pa delal tudi gospodar, ako bi pametno protiponudbo stranke kratko odklonil. Kakor se čuje, se je že tudi vsaj v 50 odstotkih slučajih dosegel ugoden sporazum. — Ako se smatra v Zagrebu po tamošnjih listih in poročilih celo mesečno za eno stanovanjsko sobo 1000 K in v Beogradu 1000 D primerna, in ako se je že v Avstriji z zveznim zakonom pred kratkim dovolilo 150kratno povišanje predvojnne najemnine, torej od 1000 K na 150.000 K, vendar ne bo nihče pričakoval, da se bo kolo ravno pred Slovenijo ustavilo, kjer se na sicer 3 milijarde kron zaple na leto, kakor menda v nobeni drugi evropski pokrajini. Kakor povsod, moralo se bo tudi pri nas tisto kričanje nesozamerje med cenami za stanovanja spraviti vsaj približno v sklad z vedno rastočo dražnjo vseh drugih življenjskih potrebščin. Čudno je, da se shod najemnikov še nikoli ni razburil nad tem, da stane danes kje sladkorja, ki ga tudi oni kupujejo in je veljal leta 1914 k večjemu 80 h, danes 83 K, slanina prej niti 2 K, danes 126 K, ena moška obleka poprej 50, 60 do 100 K, danes 6000 K. Trgovci se dopušča 25 odstotkov čistega dobička, edino posestniki stare hiše se ne sme pustiti nobenega dohodka od njegovega zazidanega kapitala, tudi ne toliko, da bi mogel vzdrževati, ko so se cene za gradbeni material in delo za 6000 odstotkov povišale. Posestniki stare hiše včasih ves bol, ves srd, on je odedih, ker je tedaj, ko so drugi sloji vlagali novce v pridobitna podjetja in kupili premoženje ali nosili v hranilnice in brezskrbno uživali obresti, ko je on pozidal ali popravil večino pristradani, zraven pa še izposojeni donar te hiše za to, da imajo ljudje kje stanovati, ki ga v zahvalo sedaj pustejo z odurom in mu grenijo življenje. Tako se ne dela gospodarska politika. Seveda velja to le o maloštevilnih brezvestnih hijskih in o strankah, ki s čisto celo neopravičeno priposeljevanjem stanovanj špekulirajo, se okoriščajo, ne velja pa o večini poštenih in pametnih najemnikov, med temi zlasti tudi izobraženih državnih uradnikov, ki odkrito priznavajo težkoče in krivice, ki se hišnemu gospodarju godijo in ne iščejo sveta pri demagogih. Torej preudarnost, pamet in sporazum. Če pa najemniki brezobzirno trgajo in prož močjo hišne rede in javno na shodu opozarjajo stranke, da ni nobenega zakona za dopustnost povišanja najemnine, potem seveda ni upanja na pameten dogovor. Pri tem smo primorani javno obvestiti, da je na stanovanjski anketi pri pokrajinski upravi vladni poročevalec, in to gotovo z vednostjo takratnega ministra g. dr. Žerjavi, predlagal primerno maksimalno povišanje najemnine, ker drugače imajo hišni posestniki v smislu stanov. zakona pravico do izdatnega povišanja, je za trezno preudarnega človeka jasno, da so posestniki upravičeni zahtevati razmeram primerno višje stanarine.

K povišanju stanarin.

Iz Društva hišnih posestnikov smo prejeli in prebrali ta-le dopis, ne da bi se z njim hoteli v kakršnekoli ozirom identifikirati: Novi stanovanjski zakon je stopil z dnem 1. januarja 1923 v veljavo, o izpremembi ali celo njega ukinitvi ne more biti niti govora, ker zakon zamore izpremeniti le narodna skupščina. Pravilnik pa je vsaj glede najemnin izdan popolnoma v smislu zakona. S tem morajo računati, hočeš — nočeš, vsi najemniki in najemodajalci, še tudi ni vseh na prvem. Še manj pa drugim. Glede na to se svetuje trezno mislečim najemnikom in gospodarjem v njih obojemnem interesu le to, da se pogodijo takoj še do 1. februarja t. l. za nadaljnjo stanarino, da si prihranijo stroške, pota, in kar je še huje, medsebojno sovraštvo. Zato pa napačno ravna stranka, ki na zahtevo gospodarjevo kratkoma odkloni vsako povišanje najemnine in vsako pogajanje, ki ga že zakon sam in pa pravilnik izrecno omejuje. Napačno bi pa delal tudi gospodar, ako bi pametno protiponudbo stranke kratko odklonil. Kakor se čuje, se je že tudi vsaj v 50 odstotkih slučajih dosegel ugoden sporazum. — Ako se smatra v Zagrebu po tamošnjih listih in poročilih celo mesečno za eno stanovanjsko sobo 1000 K in v Beogradu 1000 D primerna, in ako se je že v Avstriji z zveznim zakonom pred kratkim dovolilo 150kratno povišanje predvojnne najemnine, torej od 1000 K na 150.000 K, vendar ne bo nihče pričakoval, da se bo kolo ravno pred Slovenijo ustavilo, kjer se na sicer 3 milijarde kron zaple na leto, kakor menda v nobeni drugi evropski pokrajini. Kakor povsod, moralo se bo tudi pri nas tisto kričanje nesozamerje med cenami za stanovanja spraviti vsaj približno v sklad z vedno rastočo dražnjo vseh drugih življenjskih potrebščin. Čudno je, da se shod najemnikov še nikoli ni razburil nad tem, da stane danes kje sladkorja, ki ga tudi oni kupujejo in je veljal leta 1914 k večjemu 80 h, danes 83 K, slanina prej niti 2 K, danes 126 K, ena moška obleka poprej 50, 60 do 100 K, danes 6000 K. Trgovci se dopušča 25 odstotkov čistega dobička, edino posestniki stare hiše se ne sme pustiti nobenega dohodka od njegovega zazidanega kapitala, tudi ne toliko, da bi mogel vzdrževati, ko so se cene za gradbeni material in delo za 6000 odstotkov povišale. Posestniki stare hiše včasih ves bol, ves srd, on je odedih, ker je tedaj, ko so drugi sloji vlagali novce v pridobitna podjetja in kupili premoženje ali nosili v hranilnice in brezskrbno uživali obresti, ko je on pozidal ali popravil večino pristradani, zraven pa še izposojeni donar te hiše za to, da imajo ljudje kje stanovati, ki ga v zahvalo sedaj pustejo z odurom in mu grenijo življenje. Tako se ne dela gospodarska politika. Seveda velja to le o maloštevilnih brezvestnih hijskih in o strankah, ki s čisto celo neopravičeno priposeljevanjem stanovanj špekulirajo, se okoriščajo, ne velja pa o večini poštenih in pametnih najemnikov, med temi zlasti tudi izobraženih državnih uradnikov, ki odkrito priznavajo težkoče in krivice, ki se hišnemu gospodarju godijo in ne iščejo sveta pri demagogih. Torej preudarnost, pamet in sporazum. Če pa najemniki brezobzirno trgajo in prož močjo hišne rede in javno na shodu opozarjajo stranke, da ni nobenega zakona za dopustnost povišanja najemnine, potem seveda ni upanja na pameten dogovor. Pri tem smo primorani javno obvestiti, da je na stanovanjski anketi pri pokrajinski upravi vladni poročevalec, in to gotovo z vednostjo takratnega ministra g. dr. Žerjavi, predlagal primerno maksimalno povišanje najemnine, ker drugače imajo hišni posestniki v smislu stanov. zakona pravico do izdatnega povišanja, je za trezno preudarnega človeka jasno, da so posestniki upravičeni zahtevati razmeram primerno višje stanarine.

K povišanju stanarin.

Iz Društva hišnih posestnikov smo prejeli in prebrali ta-le dopis, ne da bi se z njim hoteli v kakršnekoli ozirom identifikirati: Novi stanovanjski zakon je stopil z dnem 1. januarja 1923 v veljavo, o izpremembi ali celo njega ukinitvi ne more biti niti govora, ker zakon zamore izpremeniti le narodna skupščina. Pravilnik pa je vsaj glede najemnin izdan popolnoma v smislu zakona. S tem morajo računati, hočeš — nočeš, vsi najemniki in najemodajalci, še tudi ni vseh na prvem. Še manj pa drugim. Glede na to se svetuje trezno mislečim najemnikom in gospodarjem v njih obojemnem interesu le to, da se pogodijo takoj še do 1. februarja t. l. za nadaljnjo stanarino, da si prihranijo stroške, pota, in kar je še huje, medsebojno sovraštvo. Zato pa napačno ravna stranka, ki na zahtevo gospodarjevo kratkoma odkloni vsako povišanje najemnine in vsako pogajanje, ki ga že zakon sam in pa pravilnik izrecno omejuje. Napačno bi pa delal tudi gospodar, ako bi pametno protiponudbo stranke kratko odklonil. Kakor se čuje, se je že tudi vsaj v 50 odstotkih slučajih dosegel ugoden sporazum. — Ako se smatra v Zagrebu po tamošnjih listih in poročilih celo mesečno za eno stanovanjsko sobo 1000 K in v Beogradu 1000 D primerna, in ako se je že v Avstriji z zveznim zakonom pred kratkim dovolilo 150kratno povišanje predvojnne najemnine, torej od 1000 K na 150.000 K, vendar ne bo nihče pričakoval, da se bo kolo ravno pred Slovenijo ustavilo, kjer se na sicer 3 milijarde kron zaple na leto, kakor menda v nobeni drugi evropski pokrajini. Kakor povsod, moralo se bo tudi pri nas tisto kričanje nesozamerje med cenami za stanovanja spraviti vsaj približno v sklad z vedno rastočo dražnjo vseh drugih življenjskih potrebščin. Čudno je, da se shod najemnikov še nikoli ni razburil nad tem, da stane danes kje sladkorja, ki ga tudi oni kupujejo in je veljal leta 1914 k večjemu 80 h, danes 83 K, slanina prej niti 2 K, danes 126 K, ena moška obleka poprej 50, 60 do 100 K, danes 6000 K. Trgovci se dopušča 25 odstotkov čistega dobička, edino posestniki stare hiše se ne sme pustiti nobenega dohodka od njegovega zazidanega kapitala, tudi ne toliko, da bi mogel vzdrževati, ko so se cene za gradbeni material in delo za 6000 odstotkov povišale. Posestniki stare hiše včasih ves bol, ves srd, on je odedih, ker je tedaj, ko so drugi sloji vlagali novce v pridobitna podjetja in kupili premoženje ali nosili v hranilnice in brezskrbno uživali obresti, ko je on pozidal ali popravil večino pristradani, zraven pa še izposojeni donar te hiše za to, da imajo ljudje kje stanovati, ki ga v zahvalo sedaj pustejo z odurom in mu grenijo življenje. Tako se ne dela gospodarska politika. Seveda velja to le o maloštevilnih brezvestnih hijskih in o strankah, ki s čisto celo neopravičeno priposeljevanjem stanovanj špekulirajo, se okoriščajo, ne velja pa o večini poštenih in pametnih najemnikov, med temi zlasti tudi izobraženih državnih uradnikov, ki odkrito priznavajo težkoče in krivice, ki se hišnemu gospodarju godijo in ne iščejo sveta pri demagogih. Torej preudarnost, pamet in sporazum. Če pa najemniki brezobzirno trgajo in prož močjo hišne rede in javno na shodu opozarjajo stranke, da ni nobenega zakona za dopustnost povišanja najemnine, potem seveda ni upanja na pameten dogovor. Pri tem smo primorani javno obvestiti, da je na stanovanjski anketi pri pokrajinski upravi vladni poročevalec, in to gotovo z vednostjo takratnega ministra g. dr. Žerjavi, predlagal primerno maksimalno povišanje najemnine, ker drugače imajo hišni posestniki v smislu stanov. zakona pravico do izdatnega povišanja, je za trezno preudarnega človeka jasno, da so posestniki upravičeni zahtevati razmeram primerno višje stanarine.

Borzna poročila.

RAPIDNI PADEK DINARIJA.

— Curih, 18. januarja. (Izv.) Današnja predhodnja: Zagreb 4.50, Berlin 0.25, Dunaj 0.075, Praga 14.75, Milano 25.40, Pariz 35.40, London 24.92, Bukarešta 2.85, — Trst, 17. januarja. Zagreb 18.—, Berlin 0.18, Praga 56.25, Pariz 138.—, London 95.50, Newyork 20.40, Curih 388.50.

— Komisije za razmejitev. Nedavno so novine prinisale vest, da je za predsednika komisije za razmejitev z Italijo imenovan general Milojević. Ta vest se je od mnogih tolačila v smislu, da je imenovan general imenovan na mesto generala Maistra. To pa ne odgovarja resnici, kakor je sploh vsa vest napačna. V resnici je imenovan general Milic na mesto generala Milojevića za predsednika komisije za razmejitev v Dalmaciji, a obenem tudi za predsednika komisije za razmejitev z Reko. General Milojević pa, ki je bil že predsednik komisije za romunsko mejo a je imel biti odpoklican, ostane na tem mestu, ker je njegovo nadaljnje delo potrebno z ozirom na reševanje nekih spornih vprašanj potom arbitraže. General Maister ostane seveda tudi na svojem mestu.

— Kaj vse vedo v Beogradu? Beogradsko »Vreme« poroča: Kakor smo izvedeli, bo v Ljubljani najbrže sklenjen sporazum med Žerjavovo in Tavčarjevo skupno demokratske stranke. Ker se je pri zadnjih občinskih volitvah pokazalo, da je Tavčarjeva skupina mnogo močnejša od Žerjavove, ne nastopi dr. Žerjav, kakor se zatrjuje, v Ljubljani s svojo kandidatsko listo, marveč naroči svojim somišljenikom, da glasujejo za Tavčarjevo skupino. Za to ne nastopi Tavčarjeva skupina s svojimi kandidatskimi listami v ostalih volilnih okrajih Slovenije, marveč prepušči te okraje dr. Žerjavu in dr. Kukovcu. — Ugotavljam, da tu v Ljubljani ničesar ne vemo o tem sporazumu.

— Krati na lov. Iz Beograda poročajo, da je kralj v spremstvu I. adiutanta generala Hadžića nocoj odpotoval na lov v Kupinovo.

— Odlikovanje kulturnih delavcev. Ob prazniku 50letnice beogradskega Narodnega gledališča je kralj odlikoval nekatere pisatelje, dramatik in igralce, ki so si pridobili velike zasluge za razvoj srbske drame oziroma gledališča. Odlikovani so: z redom sv. Save I. stopnje: Bogdan Popović, Branislav Nušić, Drago Janković; sv. Save II. stopnje: Milan Grol; sv. Save III. stopnje: Igralci in pisatelji: Branko Lazarević, Milan Predić, Drago Pokorny, Borivoje Popović; sv. Save IV. stopnje: Kosta Luković, Pandurović, dr. Jovanović, Pečija, Jovan Maksimović, Ugrčić, dr. Stefanović in Velimir Živojinović; z Belim orlom IV. stopnje: Rista Odavić, Saša Binički; z Belim orlom V. stopnje: Dušan Golik, Petar Krstić in Miloje Milojević.

— Odlikovanje učiteljev. Z redom sv. Save V. razreda za zasluge na polju prosvete in literature so bili odlikovani učitelji: Fran Kocbek, Josip Rajšp, Matej Lichtenvalner in Ljud. Černeš, vsi iz Štarske.

— Volitev članov v upravna sodišča. Danes v četrtke se sestane na plenarno sejo državni svet v Beogradu, da izvrši volitev upravnih sodnikov. Državni svet bo predložil pravosodnemu ministru v izbiro in imenovanje dvakrat toliko kompetentov, kakor jih je treba imenovati za sodnike. Za Beograd bo predlagal 18 kandidatov, za Zagreb 12, za Celje. Skopje in Dubrovnik pa po 6.

— Nove železniške proge v Sloveniji. Beogradska »Pravda« poroča: Železniško ministristvo namerava spomladati začetki z gradbo železniške proge Ormož-Murska Sobota, ki je že tristrana. Istočasno se prične graditi tudi proga, ki bo neposredno vezala Slovenijo z morjem.

— Odbor za prenos l. 1918. vsled upora v Judenburgu po prekem sodu ustreljenih vojakov bivšega 17. p. p. vabi vse častnike in vojake bivšega 17. p. p. na sestanek, ki se vrši v petek dne 19. t. m. ob 20. v dvorani mestnega magistrata. Radi važnosti sestanka prosimo številne udeležbe.

— Za odbor: predsednik Dr. Tone Jamar.

— Zanimiva pravda. Iz za zadnje volilne borbe si je »Jutro« nakopalo več pravd, o katerih je razpravljalo že dolgo sodišče pretekli tork. G. dr. Vladimir Ravnihar je, utemeljujoč svoj izstop iz načelstva JDS ter iz stranke same na shodih Jugosl. Zajemnice mimo drugih tehničnih razlogov navedel tudi razkritje na obnem zboru Jadranske banke o fondu treh milijonov kron, ki je bil dan demokratski stranki, ki pa o njem načelstvo, zlasti pa on (dr. Ravnihar) ni ničesar vedel. Dejal je, da je to razkritje učinkovalo kakor strela z jasnega. Nato je »Jutro« repliciralo, da za dra Ravnihara to ni bila nikakršna strela z jasnega, češ da je bil o aferi (Kamenarovičevi) natančno poučen in je na tej aferi, ki da je imela glavni namen ubiti ministra dra Žerjavi, pridno sodeloval,

še predno je izbruhnila z veliko senzacijo v Slov. Narodu. »Jutro« je torej dra Ravnihara postavilo na laž, hkratu mu podkajalo, da je zahrbtno (kot podpredsednik stranke) sodeloval na umetno uprizorjeni gonji proti dru. Žerjavu, še preden je le ta izbruhnila v javnosti. Jutrova gosposda ni imela poguma, da bi izdala pisca onega članka, marveč je posadila na zatožno klopo svojega odgovornega urednika. Toliko poguma pa je vendar imela, da se ni skrila za običajni zagovor, češ da urednik članka ni bral. Poizkuša nastopiti dokaz resnice ter naveda v dokaz svoji trditvi tudi ves upravni odbor Narodne tiskarne. Nasproti temu je dr. Ravnihar, dasi to ni njegova dolžnost, ponudil dokaz o tem, da o razkritjih na obč. zboru Jadr. banke ni vedel prav ničesar, dokler ni v Slov. Narodu čital poročila o obč. zboru. V svojem plaidoyerju je izražal svoje veselje, da je »Jutro« nastopilo dokaz resnice, ki pa bo z njim seveda slajno pogorilo. V svrhu, da se ti dokazi izvedejo pred preiskovalnim sodnikom, se je razprava preložila. — Istega dne se je razpravljalo o tožbi poslanca Ivana Deržića proti »Jutru«, ker ga je bilo nazvalo »denuncijanta«. Sodišče je smatralo zadevo zrelo za sodbo, češ da gre tu za navadno psovanje, ki ne dopušča dokaza resnice. Zastopnik »Jutra« je prošil za milo sodbo. Sodišče je obsodilo odgovornega urednika na 1500 dinarjev globe, v slučaju neizterljivosti v zapor.

— Podružnica »Jadranske Straže« se v kratkem csuje v Ljubljani. Predčerašnjim se je sestel pripravljalni odbor, ki si je nadel nalogo, da izvrši vse priprave za ustanovitev tega veljavne družbe. Že v nekaj dneh izvede poziv na rodoljubno občinstvo, naj v čim največjem številu pristopi k tej patriotski organizaciji, ki ima predvsem nalogo, da s sistematičnim porzvovalnim delom ustvari močno jugoslovnsko mornarico. Toplo priporočamo vsem svojim somišljenikom, da priklase svoj pristop k »Jadranski Straži«. Priklase radevolje sprejema uredništvo našega lista.

— Smrti kosa. Včeraj je umrl g. Pavel Ločnik, član našega Narodnega gledališča. Pokojnik je še v sredo 10. januarja nastopil pri premieri Maeterlinckove satire »Čudež sv. Antona« v vlogi župnika. Po končani igri se je onesvečen zgrudil na stol, na kar so ga prepeljali v stanovanje. Šel si je iskat pomoči v bolnico, kjer je včeraj umrl. Pokojnik je bil rojen v Borovnici leta 1888. Posedel je gimnazijo v Ljubljani, končal gimnazijske študije, na kar je prestopil na učiteljsko, kjer je tudi maturiral. Kot učitelj je sprva služboval na Dolenjskem. Ker je bil odločno naprednega mišljenja, je v svoji službi mnogo trpel, tako da se mu je ta služba tako pristudila, da ji je sklenil dati slovo. Leta 1911. je prišel v Ljubljano in vstopil v službo pri gledališču. Upravljal je sprva posle pisarniškega pomočnika ter sodeloval v opernem zboru. Kmalu pa je začel sodelovati tudi v dramih in pri opernih predstavah. Ko je klerikalni deželni odbor zatvoril gledališče in osebe odpustil, je Ločnik odšel v Zagreb, kjer je našel mesto pri ondnem gledališču. Tudi tu je opetovano z uspehom pokazal svoje igralske sposobnosti. Po prevratu se je vrnil v Ljubljano ter bil tu znova angažiran pri gledališču. Polagoma se je razvil v prav sposobnega, ambicioznega igralca. Že pred leti je bil bolhcati. Opetovano si je iskal zdravja v bolnici, toda brez vidnega uspeha. Včeraj je podlegel svoji bolezni. Pokojnik je bil brat g. dr. E. Ločnika, notarskega kandidata v Ljubljani. Pogreb bo v petek ob 14. iz bolnice. Bodi mu ohranjen časten spomin! — Dne 17. tm. je po kratki bolezni v visoki starosti 82 let umrla ga. Marija Mihelič, roj. Svetina, vdova po čestaskem moštru in hišnem posestniku. Pokojnica je bila skrbna gospodinja in dobra žena, pri kateri ni nihče za manj potkal, ako je prošil za pomoč. Uživala je splošno spoštovanje pri vseh onih, ki so jo poznali. Pogreb bo v petek popoldne ob 16. Blag ji spomin!

— Umrla je v Celju na Kralja Petra cesti dolgoletna mlitnica bivač tkav. grške mitnice gospe Roza Rezar.

— Predavanje dr. Josipa Volavške o jetitvi. V nedeljo dne 21. t. m. dopoldne ob 10. uri predava znameniti ljubljanski zdravnik dr. Josip Volavšek v Kino »Matice« o temi: »Kako se ubranimo jetitve«. Predavanje pojasnjuje številne skoptične slike. Občinstvo vseh slojev opozarjamo, da se tega aktualnega predavanja v največjem številu udeleži. — Začetek točno ob 10. uri.

— Zavarovanje tehnične osobe pri gledališčih. Minister za socialno politiko zahteva od umetniškega oddelka ministristva prosvete, da čimprej zavaruje na temelju zakona o socialnem zavarovanju delavcev vse tehnične osebe pri vseh narodnih gledališčih.

— Naš generalni konzul v Marseilli. Novolmenovani generalni konzul za Marseille dr. Velizar Ninčič, brat zunanjega ministra, je dne 17. t. m. odpotoval na svoje službeno mesto.

— Tatam dan bodo praznovali pod pokroviteljstvom g. pokr. namestnika Hribarja ruski akademiki. — Vse sodelujoče moči nam jamči tudi za umetniški užitek, raznovrsten program bo pa nudil vsakemu nekaj. Nadelati se je, da bodo tudi letos kakor lani prostori Narodnega doma prepolni občinstva, ki ima razumevanje za bedo in nesrečo naših ruskih bratov.

padajočega jim sladkorja, kakor so ga dobili že drugi državni nameščenci, da se na ta način zabrani različnim elementom seati radgor med železničarji, to tembolji, ker se sedaj ni znano, koliko pride sladkorja na uslužbenca in po čem bo.

— Nova učna kniga. Pokrajinska uprava za Slovenijo, oddelek za prosveto in vere, je z razpisom št. 4825 z dne 18. dec. 1922 odobrila učno knigo P.r.c. Zgodovina starega veka, za višje razrede srednjih šol. Druga popravljena izdaja, Založila Mariborska tiskarna v Mariboru. Cenca trdo vezani knjigi Din. 35.

— Zamenjava češkoslovaških bankovcev. Konzulat češkoslovaške republike v Ljubljani objavlja, da se češkoslov. vložnosti 100 K bankovci in rdeči 5000 K bankovci datirani z dne 15. aprila 1919 zamenjujejo pri bančnem uradu ministristva financ GSR v Pragi le do 31. januarja t. l. potem pa niso več veljavni.

— Uradni popravki v stalnih volilnih imenikih. Mestni magistrat celjski objavlja razglas glede uradnih popravkov v stalnih volilnih imenikih, katere mora izvršiti do 31. jan. t. l. Vse osebe, ki imajo pravico do vpisa v stalne volilne imenike, se naj zgledajo v času od 18. do vključno 25. t. m. na mestnem magistratu v sobi št. 5 med uradnimi urami od 9.—12. dop. in 15.—17. pop. Seboj morajo prinesiti potrebne dokumente.

— Mestni magistrat celjski objavlja razglas glede električnih inštalacij po tuhih, ne pri mestni elektrarni nastavljenih inštalacijah. Pri strankah, pri katerih bi se pri kontroli take inštalacije izsledile, se bo za kaznen ukinita dobava električnega toka.

— Razvoj trgovine in obrti v Celju. V Celju se zelo lepo razvija trgovina in obrt. Vsak čas se odvijajo na novo razne obrtniške delavnice in trgovine. V Vodnikovih ulici je te dni otvorila trdnja Ernejce & Repovš novo manufakturno trgovino. Celo postaja vedno važnejše v trgovskem in obrtnem oziru.

— Pomanjkanje mesa grozi Celju, kakor menda tudi drugim mestom Slovenije. Zadnje dni se menda z vso silo forsira izvoz na lepše živine. Nimamo nič proti izvozu, vendar pa bi naši izvozniki, ki zaslužijo pri izvozu lepe svote, morali gledati na to, da najprvo preskrbe z dovoljno množino dobrega in cenecnega mesa domače prebivalstvo. Vidimo pa, da jim je domače prebivalstvo deveta briga, prva jim je lastni žep.

— Pred celjskim okrožnim sodiščem so se radi žepnih tatvin te dni zagovarjale delavke Marija Meri, Marija Novak in Marija Palfi. Sodišče jih je nagradilo: Meri svo s petimi, Novakovo z dvema in Salfi svo s tremi meseci težke ječe, v kateri bodo imele priliko premišljevati o mojem in tvojem.

— Kaj je s tobakom? V zadnjem času so začele naše trafike prodajati takolimenovani »savski duvane«, ki je bil v splošnem še precej dober, dokler ni državna uprava razkopala neke v starem skladišču na brzi precej prilitega in napol strohnelega tobaka, ki se je pojavil te dni v trafikah in vzbujalo splošno ogorčenje. Ime nosi isto, toda vsebina zavoja se je temeljito izpremenila. Debelo narezani črni listi tobaka, med njimi pogosto različni odpadki, kakor koščki papirja, vrvice itd., vse skupaj pa zelo neprijetno zbad v nos. Prodavalke v trafikah s strahom odpirajo prednje, kjer leži ta tobak in tarnajo, da jih boli od neprijetnega vona v prsih. Dobro bi bilo, če bi državna uprava skrbela za to, da taki škodivi predmeti izginejo iz prometa. Če je že tobak tako drag, naj bi bil vsaj uporabljen.

— Ustavljen železniški promet. Med Splitom in Sinjem je bil pred kratkim ustavljen ves železniški promet. Tako je ena izmed našihrašneših pokrajin, ki šteje okrog 100.000 prebivalcev, popolnoma odrezana od ostale države in je onemogočen vsak dovoz hrane v te kraje, kjer itak vlada glad. V Splitu in v vsej okolici je zavladalo veliko ogorčenje in oblasti in razne korporacije so se obrnile brzojavno na železniško ministristvo z zahtevo, naj takoj vzpostavi redni promet.

— Umestna pritožba. Prijatelj našega lista nam piše: Preteklo soboto sem se po poslih mudil v Mariboru. Na ulici mi je pridrvel nasprotni pes, ki me je ugriznil v meča. Ob povratku na kolodvoru so me opozorili, da bi bil ta pes lahko stekel. In so mi priporočali, naj si takoj počistem zdravniške pomoči. Pozno zvečer sem se pripeljal v Ljubljano in takoj hotel na rešilno postajo, kjer pa ni bilo nobenega zdravnika, da bi me preiskal in mi izdal nakazilo za sprejem v Pasteurjev zavod. Priporočalo se mi je, naj grem k zdravniku dr. Mayerju. Šel sem k njemu v nedeljo zgodaj dopoldne. Tu sem zvedel, da daje nakazila za sprejem v Pasteurjev zavod mestni fizik. Tekel sem k temu, a ga nisem našel doma. Šele v nedeljo zvečer sem ga dobil. Preiskal me je in mi izstavil potrebno nakazilo, obenem pa mi je izjavil, da je prava sreča, da me je pes popadel na nogi, kjer ni krvni obtok preintenziven, sicer bi bila vsaka pomoč brezuspešna, ako bi bil inficiran s pasjo steklinjo. Iz navedenega je razvidno, kako desolatno so razmere v Ljubljani, ako je treba v gotovih dneh čakati na zdravniško pomoč po 24 in več ur. Zeleti bi bilo, da bi se zdravstvena oblast v tem oziru pobrignila ter poskrbela, da bi bila zdravniška pomoč bolnikom in ponesrečenem na razpolago vsak dan ob vsaki uri.

— Zakon o stanovanjih. Pokrajinska zveza društev hišnih posestnikov za Slovenijo je izdala Zakon o stanovanjih ter pravilnik za izvrševanje zakona o stanovanjih z dodatnimi spremembami v priročni knjižici. Dobiva se v Društvu hišnih posestnikov, Selenburgova ulica št. 5/1. in v posamičnih knjižarnah.

— Požar na ladji. Iz Beograda poročajo, da je na krovu ladje »Bankoslav« izbruhnil požar, ki pa je bil kmalu ugasnjen.

— Pozor papirist! Dnevni blokalka: dar. slovenski v. velikosti 4 1/2 x 7 cm, ko mad Din. 4.50. Pri večjem naročilu popust. Naročuje se pri Stj. Kugli, Zagreb, Illica 30.

— Žrtve žime. Matja Debeljak, kmet in rudar iz Kristandola pri Dolu nad Hrastnikom, se je vračal v nedeljo iz Dola proti domu. Med potjo pa se je odpočil na nekem kamnu in je pri tem zaspal. Drugi dan so ga našli mrtvega.

— »Kino Tivoli«. »Pustinja« je naslov I. Hagenbeckovega filma te seziije v 6. dejanjih in se predvaja od danes 18. do nedelje 21. t. m. — Pozor od ponedeljka 22. do srede 24. t. m. samo tri dni »Podzemni klub Corolla«. Senzacija za senzacijo a le v kinu »Tivoli«!

Kultura.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠCA V LJUBLJANI DRAMA.

Četrtek 18.: Idijot. Začetek ob pol 8. Izven. Petek 19.: Lilicm. D. Sobota 20.: Voliček. Izven. Nedelja 21.: ob 3. pop. Peterčkovce poslednje sanje. Izven. Nedelja 21.: ob 8. zveč. Civi mrtvec. Izv. Ponedeljek 22.: Voliček C.

OPERA.

Četrtek 18.: Mefistofeles. B. Petek 19.: Nizava. Izven. Sobota 20.: Jenufa. E. Nedelja 21.: Sevilski brivec. Izv. Ponedeljek 22.: Zaprtlo.

ŠENTJAKOBSKI GLEDALIŠKI ODER

v Ljubljani.

V soboto 20. jan.: Avtonomist. V nedeljo 21. jan.: Charleyeva teta.

— Iz gledališke pisarne. Udeležba vseh doseganih predstav »Idijota« je bila tako velika, da je moralo vselej oditi brez stopnice mnogo občinstva, ki je želelo vprijeti videti. Zato se vrši v četrtek dne 18. t. m. predstava »Idijota« z običajno zasedbo izven abonmanov. Začetek ob pol 8. — V zadnjem času je opera nanovo naštudirala priljubljeno in učinkovito d' Albertovo muzikalno dramo »Nizava«, ki se pri nas že dolgo ni izvajala. V glavnih vlogah, od katerih so nekatere dvojno zasedene, nastopijo: gđna. Thalerjeva in gđna. Kattnerjeva kot Marta, g. Sowilski kot Pedro, g. Lekar in g. Čvelič kot Sebastiano, gđ. Betteto in Zupan kot Tomaso, Nuri pole ga. Koračakova, Moruclja g. Pugelj, pastira Nanda g. Banovec, Rozalio gđna. Siličeva, Pepo ga. Matičičeva, Antonijo ga. Ribičeva, kmeta g. Perko in kot župnik nastopi g. Finjko. Premiera se vrši v petek dne 19. t. m. izven abonmanov. Začetek ob pol 8. zvečer.

— Louis Léger, član Francoskega Instituta in profesor na Collège de France, pisatelj mnogobrojnih del o slovenskih narod

Sokolstvo.

— »Sokol« Ljubljana II. sporoča, da se vrši v nedeljo, 21. t. m. pripravljani članski sestanek za občni zbor. Na dnevnem redu je med drugim tudi akcija za zgradbo lastnega sokolskega doma in letnega telovadšča. Brat e in sestre, vaša dolžnost je, da se udeležite!

Turistika in sport.

— Smučarski propagandni izlet JZSS na Bloke. Program, izlet se vrši od sobote preko nedelje, t. j. dne 20. in 21. t. m. in sicer ob vsakem vremenu. Novozapadli sneg nam je prav dobrodošel. — Gostje iz Zagreba dospo v Ljubljano v soboto dne 20. t. m. ob 10.12, ali 14.21. — Odhod iz Ljubljane v soboto po južni železnici na Rakek: I. transport ob 14.35, II. pa 17.40. — Na Rakeku se zbera smučarji po prihodu vlak v gostilni »pri Sevarju«, od koder se odpeljejo skozi Cerknico in Grahovo do Steberka (12 km), to je do pod klanca pod vasio Obločice. I. transport se odpelje okrog 16.30, drugi okrog 20.30 iz Rakeka. — Iz Steberka pešpot do vasi Bleška poteka 4,2 km, odhod po levi cesti peš ali na smučeh 5 km po cesti v Novo vas, 730 metrov, na Blokah. — Stan JZSS na Blokah v Novi vasi v gostilni »Na pošti«. Po odhodu vsake partije zglasijo naj se vodnik družbe v omenjeni gostilni, kjer dobijo navodila za drugi dan in pa nakazila za stan vsakega smučarja ter vsa druga potrebna navodila. Podrobneša določila glede tega izleta se bodo objavila smučarjem na smučarskem sestanku v četrtek dne 18. t. m. v gostilni pri Levu na Gospodarski cesti in po časopisu. — Jugoslov. zimskosportni savez.

— Smučski izlet na Bloke. Odposlanec JZSS javlja brzjavno iz Blok, da je debel, suh sneg tamkaj, izvrstna smuka, sijajno solnce, temperatura stalno pod ničlo, presnježena preskubljena v zakurjenih prostorih: odeje primanjkuje. Preskrbljeni so vozovi h obna vlakoma ter bo pristojbina na osebo za voz ca. 4 Din. Južna železnica je dovolila polovično vozino. Izletnike opozarjamo, da naj se takoj prijavijo v pisarni sportne zveze za izlet, da moremo pravčasno vse potrebno ukreniti, ter da se udeležijo današnjega sestanka (ob 8. zvečer). V izločbenem oknu Tiskovne zadruge v Prešernovi ulici je izstavljen točen načrt proge. — Jugoslov. zimskosportni savez.

— Člani T. K. Skala se udeležijo polnoletno propagandnega smučarskega izleta na Bloke. Naraščaj pa odide v nedeljo dne 21. t. m. v Žalno pri Grosupljem. Odhod ob 7.50 z južnega kolodvora, povratek isti dan ob 19.52. — T. K. Skala.

— Občni zbor T. K. Skala se vrši dne 23. januarja t. l. ob 20. zvečer v vrstnem salonu gostilne »Pri Levu« na Gospodarski cesti.

— Sportna knjižica. »Nogomet« (teorija, tehnika, taktika), izdal Z. Klobučar, Zagreb. Cena Din 12.50. Dobi se v pisarni Sportne zveze, Narodni dom. — Knjižica je sestavljena po najnovejših virih in praktično

nih navodilih moderne prške in dunajske šole. Obsega: tehnično izobrazbo igralca, taktično izobrazbo moštva, taktiko posameznih vrst igralcev (krila, zvez, sr. napadalca, halfo, branilcev, golmana), tedenski načrt treninga in aktualne članke o prvenstvenih tekmovalnih sistemih, kapitanu moštva, sodniku, stranskemu sodniku itd. — Opremljena je tudi z ilustracijami.

Dopisi.

— Klerikalna agitacija po deželi. Z Goranskega nam pišejo: Kakor običajno vsako leto, so tudi letos porabili duhovniki na deželi, posebno v krajih, kjer je močno razširjeno napredno in neklerikalno časopisje med narodom, božične praznike in adventni čas v gonjo proti tem listom, obenem pa za največjo reklamo klerikalnega. Tega smo že vajeni in bi ne bilo nič novega. Pa kakor vidimo prižnica, spovednica, razne Marijine družbe in cerkvene bratovščine različnih imen več ne zadostujejo klerikalnim željam. Da bo vspeh popolen, je treba ugončbiti osebe, ki imajo vpliv na narod in ki si celo drznejo priporočati ali pa prodajati in širiti te grešne in brezverske časopise po deželi. Po teh udarimo, pa bo šlo, si mislijo klerikalci. In res, v spovednicah se je začela gonja proti naprednim ljudem, posebno trgovcem, češ naj se pri njih ne kupuje ter priporoča klerikalne pristaje. Spovednica je postala torej sredstvo za boj kot liberalnih in reklamo klerikalnih trgovcev. Deset let je veljal za »ta suhega« če je kdo čital napreden list, a odsej bo pa isto tudi v slučaju, če bo kupoval pri trgovcu, ki ni všeč ali je celo na poti farovski gospodi. To je vrhunec gonje. No, pa tudi ta gonja ne omaje našega stališča. Če pišemo o stvari, ne pišemo morda za namenom odgovarjati tej komunistični gospodi, ne. Če stopamo s tem pred javnost, storimo to zategadelj, da slišijo tudi oni, ki jim ne gre v glavo, da je kaj takega sploh mogoče in nikakor ne morejo verjeti o kakih zlorabi cerkve. Pa vendar je tako. Cerkev in njena uprava se zlorablja v posvetne, klerikalne namene danes nič manj kot pred vojno, ali pa še bolj. Posebno velja to na deželi, predvsem v krajih z odporom proti klerikalizmu. Res, da klerikalizem in moč cerkve nima več tistega vspeha kot nekdaj, podcenjevanji in zanemarjanji pa tega le ne smemo. Čas je že, da bi se enkrat izvajal člen naše ustave o zlorabi cerkve in verske. Tudi za cerkev kot tako ne bo slabše, pač pa boljše.

— Kdo dikta pekovske cene v Mariboru? Iz Maribora nam poročajo: Kakor smo že poročali, niso pri tržnem nadzorstvu pri sestavi novega cenika še ničesar vedeli o podraženi peciva, pa tudi ne o podraženi moke. Kljub temu se je v listih objavilo povzemanje cen peciva, opravičujoč se z naraščanjem cen za moko. Podražanje je bilo določeno od 4. januarja naprej. Nekateri peki so res začeli prodajati po novih cenah, toda so še tisti dan prešli zopet na stare cene, ker se jim je neumetelno podražanje

samim zdelo krivično. Na vprašanje, kdo je potem dal objaviti podražanje, se izgovarjajo na pristojno oblast. Ker je malo čudno, da bi pristojna oblast, ki je poklicana za pobijanje druginje, kar sama od sebe pekoma na ljubo diktirala povišanje cen z neutemeljenim izgovorom na podraženo moko, povzajamo že v prvem poročilu stavljeno vprašanje: kdo je razglasil to povišanje po listih in kako se od poklicane strani ta razglas upravičuje?

Društvene vesti.

— Članom »Gospodarskega Zvona« naznanjamo, da se vrši občni zbor v petek dne 26. t. m. ob 20. zvečer v dvorani Mestnega magistrata. Prosimo polnoštevilne udeležbe. Vzemite s seboj članske izkaznice. — Odbor.

— J. A. D. »Triglava« v Ljubljani. V petek dne 19. januarja t. l. se vrši ob 20. uri sveder debata o »društvenem programu« in »društvenih pravilih« na verandi gostilne Tišler (nasproti akad. kolegija). Udeležba je obvezna za vse člane. — Kulturni odsek.

— Kulturnoznanstvena sekcija J. N. A. D. »Jadrana« opozarja člane »Jadrana« na VI. debatni večer v četrtek dne 18. januarja ob 7. zvečer. Predava starešina dr. M. Brezgar o razvoju avtonomističnega vprašanja Udeležba za vse člane obvezna.

— Vse invalide, vojne vdove in sirote, včlanjene pri splošni organizaciji vojnih invalidov, vdov in sirot obvešča poverništvo za Ljubljano in okolico tem potom, da se vrši dne 21. januarja t. l. ob pol. četih dopoldne v prostorih gostilne pri »Zlatu rogu« III. redni občni zbor s sledečim dnevnim redom: Volitev predsednika občnega zbora, poročilo funkcionarjev, absolutorij, volitev novega odbora ter raznosilci.

— Povsko društvo »Zarja« v Tacnu. V nedeljo 21. januarja t. l. se vrši ob 15. pol. dne občni zbor pevskega društva »Zarja« v Tacnu v Soli v Smartnem pod Smarno goro z jako važnim dnevnim redom.

Razne stvari.

• Ruski tobak v Ameriki. Kakor se da posneti iz inozemskih časnikov, izvažajo Rusi svoje tobake izdelke v Ameriko. Te dni je priplul v Konstanco angleški parnik, ki bo vzel s seboj iz Novorosijskega 400 ton tobaka za Novi Jork. Tobak so dali v zamenjavo za 200 ton riža in medikamentov (zdravil).

• Italijanski bandit Baudissard. Pred sodnijo v Turinu se je vršil pred par dnevi proces proti nevarnemu banditu Aleksandru Baudissardu. Ta človek je bil svoj čas obdolžen raznih tatvin in ropov, izvršenih na raznih krajih, nadalje je bil od vojnega tribunala obsoljen na smrt radi deseterle, vendar pa se mu je posrečilo izvit se roki pravice in dolgo časa je mogel krasti, ropati in pobijati ljudi. Prišel je tudi na francoska tla, kjer je bil nekega župnika. Opetovano je bil v krutih bojih s karabinierji, na j'm je vedno nšel. V nekem takim boju je padel njegov brat Alojzij. Slednjič je prišla vendar tudi vrsta na Baudissarda.

da so ga prijeli, spravili v zapore in končno postavili pred sodnijo. Orožniki, ki so ga aretirali, so bili v boju z njim težko ranjeni. V zaporih je tako divjal, da so mu morali oblačiti prisilni jopič. Pred sodnijo je razsajal, zmerjal sodnike in odvetnike in s obnašal skrajno surovo. Rekel je tudi, čeprav ga obsodijo, si že po šče pot iz kaznilnice. Obsojen v kaznilnico in deset let ima biti v separiranem prostoru. Njegov sokrivcev Lorenzatti je obsojen na 7 let kaznilnice. Bandit Baudissard se je široko zasmel, ko je slišal obsodbo, zamahnil z rko in odšel v spremstvu orožnikov v svojo celico.

Darila.

Uprava našega lista je prejela za: »Ciril - Metodovo društvo«: Rodbina notar Rohrmann v Kostanjevici daruje 100 dinarjev mesto venca na krsto ge. Katrine Grošelj in 100 D mesto venca na krsto ge. Uršule Wessnerjeve. Skupno 230 D. »Učiteljske sirote«: G. Helena Medved, Ljubljana, daruje 100 D mesto venca na krsto pok. nadučitelja Jožka Berganta. »Dečji dom«: G. Jože Kurent s soprogo darujeta v počaščenje spomina blagopokojne ge. Wessnerjeve 50 D in rodbina g. dra. Vočeslava Moleta 25 D mesto venca na krsto ge. Wessnerjeve. Skupno 75 Din. Srčna hvala!

Poizvedbe.

— Zgubl se je dne 30. dec. 1922 v Vačah pri Litiji temnorjav lovski pes z dolgim repom. Prosi se, naj se odda proti nagradi v Ljubljani, Lingarjeva ulica 2/L ali v Vačah, župnišče. — Zatekla se je gos. Lastnik jo dobi Ga'eva ulica št. 2, Draška kuhinja. — Našla se je denarnica. Dobi se pri g. Ivanu Bogataju, Sv. Petra nasip 29. — Našla se je zlata zapestnica. Dobi se jo v soboto od 2. do 5. ure v sobi »Santuskega stega« v vojašnici Vojvode Misića, objekt XIII, soba 2.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSIEMSEK.
Odgovorni urednik:
VALENTIN KOPITAR.

Poslano.*

Nekateri listi so objavili pred kratkim sledeči članek Zdravniškega društva v Mariboru:

»Zdravniško društvo v Mariboru je na odborovski seji dne 11. t. m. v zadevi sanatorija »Petrovo selo« v Mariboru enoglasno sklenilo sledeče:

1.) Zdravstveni odsek za Slovenijo v Ljubljani se naproša, da ne da koncesije za sanatorij v Mariboru nezdruženkom, marveč da obdrži koncesijo dosedanjim koncesionarjem - zdravnikom.

2.) Za sanatorij »Petrovo selo« v Mariboru se izreče »savete« za vse v mariborskem zdravniškem društvu včlanjene

zdravnike, kateri bi morda hoteli prevzeti kako mesto v tem sanatoriju, dokler ni spor med koncesionarji in posestniki sanatorija rešen.

V Mariboru, 12. januarja 1923.

Za odbor:
Dr. Fr. Jančovič
t. j. predsednik,
Dr. Dekleva
t. j. tajnik.

Vsebinsko navednega članka smo podpisani v zvezi z velikim začudenjem na znanje, ker nismo dali najmanjšega povoda za to, da je enostransko informirani odbor Zdravniškega društva v Mariboru proti našemu humanitarne zavodu zavzel strogo stališče splošnega bojkota, katerega celo ne odbavajo nekateri člani imenovanega društva.

Komar je znana vročokrvna narava inspiratorja dotičnega odborovega sklepa Zdravniškega društva v Mariboru, temu je sicer vsebina dotičnega članka razumljiva. Z gospodom, ki si skušata v zadnjem času nekako lasiti naš sanatorij, smo stopili v neobvezne dogovore v času, ko nam njihove razmere do nekaterih lastnih tovarisov niso bile znane.

Da pa bodeta gospoda z ozirom na te dogovore zavzela v javnosti proti nam in zgolj iz človekoljubja in nesobčnosti osnovanemu sanatoriju tako stališče, tega pač nismo mogli pričakovati in tudi zadnje »Poslano«, v katerem smo reklamirali zase le našo izključno lasninsko pravico do sanatorija, odboru Zdravniškega društva ni moglo dati povoda za stališče bojkota našega človekoljubja namenjenega zavoda, ki je v Mariboru in celj Mariborski oblasti z ozirom na pomanjkanje sličnih zavodov bolj potreben, nego marsikatera druga institucija.

S tem sklepom, katerega sta dosegla dva člana društva po enostranski informaciji, nista oskodovala v svojih lastnih interesih samo ena dva gospoda, ampak vsi člani Mariborskega zdravniškega društva in sploh vsi zdravniki, ker smo slej kot prej zastopali stališče, da bodi vsakemu bolniku iskajočemu zdravja v sanatoriju, na pristo dano izbira zdravniške pomoči. To se pa da doseči le na ta način, da je vnaprej odvzeta možnost prevzročiti spore, sploh bodisi sedaj ali v bodočnosti direktno ali indirektno, katere napovedujeta ta dva gospoda že danes po svojih zastopnikih. Presimmo meročajne faktorje, da to okolnost primerno upoštevajo.

Apeliramo pa na one trezno misleče člane Zdravniškega društva v Mariboru in Mariborski oblasti, kateri se s tem sklepom ne strinjajo, da zastavijo vse, kar je v njihovih močeh, da odbor Zdravstvenega društva navedeni po enostranski informaciji storjeni sklep prekliče.

Za Bratje Tavčar: Janko Tavčar.

Maribor, 17. januarja 1923.

* Za ta spis uredništvo ne odgovarja.

Kupiti želim

MALO POSESTVO z gostilno ali trgovino za udobno življenje. — Ponudbe z navedbo cene pod »lep dom/644« na upravo »Sl. Nar.«.

Soliden gospod išče sobo,

event. tudi dva skupaj; najraje v Šiški vsaj do 1. februarja t. l. Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Soba takoj/618«.

Sobo išče

miren in soliden gospod. — Po možnosti tudi hrano. — Ponudbe pod »1. februar/650« na upravo »Sl. Naroda«.

Gospodična

z dobro dovršeno trgovsko šolo, znanjem slovenskega, nemškega in francoskega jezika. ISČE ZA TAKOJ SLUŽBO v pisarni na d-čeli. — Ponudbe pod »Začetnica/623« na upravo »Slovenskega Naroda«.

Meblovano sobo

s posebnim vhom ali brez v če mogoče s posebnim vhom v sredini mesta ISČE soliden samiec. — Naslov v upravi »Slovenskega Naroda«.

Trinadstropna hiša

na prometnem kraju v sredini Ljubljane, kjer se lahko vpelje dobra trgovina ali obrt, SE TA KOJ PRODA. — Naslov v upravi »Slovenskega Naroda«.

V najgloblji žalosti sporočamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecm, da je naš iskreno ljubljani sin in brat, gospod

Pavel Ločnik

član Narodnega gledališča v Ljubljani

v sredo, dne 17. t. m. mirno in bogu vdano preminul. Pogreb nepozabnega pokojnika se bo vršil v petek, dne 19. t. m. ob 2. popoldne iz dež. bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, 18. januarja 1923.

Žalnojoči ostali.

Vsem prijateljem slovenskega gledališča naznanjamo tužno vest, da je včeraj ob pol 14. umrl gospod

Pavel Ločnik

član kr. Narodnega gledališča v Ljubljani.

Neizprosna smrt nam je ugrabila dobrega tovariša in prijatelja v najlepši moški dobi 35tih let in pretrgala nit trudapolnega, naporenega, nad 12letnega umetniškega delovanja.

Pogreb draglega pokojnika se vrši v petek, dne 19. t. m. ob 14. iz bolnice k Sv. Križu.

Dragi Pavle! Poslednjo vlogo si odigral, zadnjikrat je padlo zagrinjalo na velikem odru Tvojega življenja. Počivaj sladko v tihi domači zemlji!

Ljubljana, dne 18. januarja 1923.

Udruženje gled. igralcev, Ljubljana.

Na stanovanje in hrano

SE SPREJME DIJAKINJA. Naslov pove uprava »Sl. Nar.«. 624

Proda se

kompletna DAMSKA MASKA »HARLEKIN«. Poizve se: Pod Trančo 2/III, desno. 614

Auto-kožuh

SE PRODA po zelo ugodni ceni. Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 631

Sprejme se prodajalka

v trgovino mešanega blaga. ANTON PETEK, Konjice. 629

Pisemski papir v kasetah in mapah

priporoča

NARODNA KNJIGARNA LJUBLJANA, Prešernova ul. 7

Brez posebnega obvestila.

Vdana v voljo božjo naznanjam težak udarec, da je dne 17. januarja 1923 dopoldne, po kratki bolezni, previdena s sv. tolažilom za umirajoče, v 82. letu življenja, za vedno zatisnila oči moja nad vse ljubljena mama

Marija Mihelič roj. Svetina

vdova po ščtarskem mojstru in hišnem posestniku.

Pogreb pokojnice se bo vršil v petek, dne 19. t. m. iz hiše žalosti, Sv. Florijana ulica št. 32, na pokopališče pri Sv. Križu ob 4. popoldne.

Sv. maše za dušnice se bodo služile v župni cerkvi pri Sv. Jakobu.

Nenadomestljivo mamu priporočam v molitev vsem, ki so jo poznali.

Venci se na željo pokojnice hvaležno odklanjajo.

V Ljubljani, 18. januarja 1923.

Marija Mihelič
hči.

BERSON

GUMENE PETE IN GUMENE POTPLATE

ceneje in trajnije so kakor usnene!
Najbolje varstvo proti viagi i mrazi!

Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani
naznanja žalostno vest, da je njen velezaslužni član,
dramski igralec, gospod

Pavel Ločnik

dne 17. januarja 1923 umrl.
Odličnemu umetniku in požrtvovalnemu sotrdu-
niku, ki je skozi 12 let posvečal vse svoje izredne
zmožnosti slovenskemu gledališču, kateremu je ostal
zvest do svoje smrti, bodi ohranjen hvaležen in trajen
spomin!

V Ljubljani, dne 17. januarja 1923.

Hrano in stanovanje
IŠČE GOSPOD od 1. februarja
naprej. — Ponudbe na upravo »Slov.
Naroda« pod »Februar/616«.

Namočena polenovka
SE DOBI VSAK PETEK PRI
FR. KHAM, Ljubljana
nasproti hotela »Union«.

Kupim
dobro ohranjeno jedilnico.
Ponudbe z navedbo cene na upra-
vo »Slovenskega Naroda« pod
Jedilnica/617«.

Dražba.
Dne 19. t. m. ob 9. dopoldne
se bo v Ljubljani, Rimska cesta
št. 2, prodajala večja množina
različnega avtomobilnega orodja
dražbenim potom.

Prodaja.
Prodajalo se bo v nedeljo ob
dveh popoldne več metrov hrasto-
vih drv, hoste, parcela in vozovi.
— Cesta dveh cesarjev (zraven
Hrastarja).

Proda se
DVOCEVKA kal. 16, brez dim-
na, zelo lahka, s prvovrstno gre-
ner-zaporo, dobro goneča od 80
do 100 korakov. (Hertalauf mit
doppelter Wirkung-Bohrung.)

Službo želi nastopiti
pri kašnem podjetju 30 letni gos-
pod s primerno izobrazbo. Vešč
pisarniškega posla in tudi neko-
liko v lesni trgovini. — Nastop
mesca februarja ali marca. — Po-
nudbe pod »Zanesljiva moč/638« na
upravo »Slovenskega Naroda«.

Otroški voziček,
dobro ohranjen, visok, bel SE
PRODA. — Naslov pove uprava
»Slovenskega Naroda«.

Tambure
prvorazredne i bezprikorno pos-
kockane, proizvajda na veliko
P. BOGDANOV & Co., SISAČ.
Solidne cijene! Tražite cijenike.

Sprejme se prodajalka
ZA MOKO; pridna, poštena. —
Vsa oskrba v hiši. Plača po do-
govoru. Nastop takoj. — Ponu-
be na: K. ZUPANC, valčni mlin,
Sevnica.

Iščemo
uradnika za upravo dnevnika, dve
uradnici korespondentini in 2
gospodini za ekspedicijske. Ponudbe
pod »Dobra referenca« na An. zavod
Drago Beseljak, Ljubljana, Sodna ul. 5.

Gvetlične čebule
HIJACINT IN TULIPANOV
iz Holandske SO PRISPELE. —
CENIK raznih semen je pravkar
izšel in ga pošljemo na zahtevo.
SEVER & KOMP., Ljubljana,
Wolfova ulica 12.

Službe išče
absolvent humanis. gimnazije v
Ljubljani, zmožen knjigovodstva,
trgovske korespondence, steno-
grafije in nekoliko strojepisja.
Sprejme tudi samo popoldne.
Ponudbe na upravo »Slov. Naroda«
pod »Delaven/647«.

Absolventinja trg. tečaja,
vajena nekoliko lesne trgovine,
želi mesta pri kaki lesni industriji
v Sloveniji KOT KONTORISTI-
NJA. — Gre 1—2 meseca brez-
plačno. — Ponudbe pod »Lesna in-
dustrija/521« na upravo »Slov. Nar.«.

Sprejmemo tako
IKUŠENEGA PODKOVAČA in
KOVAČA ZA VOZOVE, same-
ca, popolnoma samostojnega in
zanesljivega z dobrimi spričevali.
Samo prvovrstni delavci naj poš-
ljejo ponudbe na:
ŽELEZARNO MUTA, Muta ob
Dravi.

Iščem službo hišnika.
Sem oženjen ter imam enega
otroka. — Naslov pove uprava
»Slov. Naroda«.

Meško kolo,
dobro ohranjeno, SE PRODA.
Poljanski nasip (prisilna delavnis-
ca — pri vratarju).

Meblovana soba,
event. s hrano, SE ODDA za
konkurnemu paru. — Naslov pove
uprava »Slov. Naroda«.

Soba s hrano
v novi hiši, SE ODDA takoj dve-
ma gospodinjama. — Cena sobi
2000 K. — Hrana po dogovoru.
Naslov pove uprava »Sl. Nar.«.

**Mlajšega, dobro izvežba-
nega trgovskega pomočnika**
SPREJME TVRDKA
F. TERDINA, Ljubljana.

Kontoristinja,
veščo slovenskega in nemškega
jezika v govoru in pisavi ter stro-
jepisja in knjigovodstva, SPREJ-
ME TVRDKA LAMPRET, Krekov
trg 10, Ljubljana. — Plača in na-
stop po dogovoru. One, ki znajo tuje
jezike, imajo prednost.

STAREJŠEGA, IZKUŠENEGA
obratočevdja
za daljnovid visoke napetosti in
transformatorske postaje IŠČE
Elektrarna Fala, Maribor,
Aleksandrova cesta 14. — Samo
prvovrstne moči se naj oglašijo.

Korespondentinja,
samostojna, starejša moč z zna-
njem slovenskega, nemškega, ev-
italijanskega jezika, dobra stro-
jepiska, SE TAKOJ SPREJME.
Prosi se navedbo referenc. — Po-
nudbe pod »Veletgovina«, poštni
predal 27.

Davčni uradnik.
Zelim zveze z dobro verziranim
davčnim uradnikom, ki bi mi
proti honorarju urejeval od časa
do časa vse davčne zadeve, kot
dohodnina, prometni davek itd.
Ponudbe na upravo »Slov. Naroda«
pod »Davčni uradnik/602«.

Prodaje se
u Reichenburgu posled i to 6 i pol
rali oranice, livade i pašnja a u jed-
nom kompleksu, a 6 rali mlade šume
prikladne za sječu u jednom kom-
adu. Od željezničke postaje Reichen-
burg posled je udaljen 20 minuta ho-
da uz posled teče potok, u kojem
imaše i preko ljeta dosta vode. Kuće
nema, no imaše štala za blago. Cijena
je umiarena. Upite slati na Juria
CENANA, Zagreb, Ribnjak 12.

Stenografa
zmožnega sloven ke in nemške steno-
grafije ter strojepisja, išče zavarovalnica
»Triglav« za svojo poslovnicu v Za-
grebu. Reflektira se samo na prvoraz-
redno silo. Ponudbe s curriculum vitae
nasloviti na zavarovalnico in pozavarov-
alnico »Triglav«, Sajmište, Zagreb.

**Vinski trgovci
in gostilničarji
pozor!**
Veća količina izvrstnega VINA, rizling,
burgundec, traminac itd., letnik 1921 in
1922 po jako niskih cenah na prodaj.
Vsega skupaj približno 40 polovnjakov.
Naslov pove uprava Slov. Nar.

Naznanilo.
V soboto, dne 20. januarja ob 10.
predpoldne se bo prodalo potom javne
ustmene licitacije plus oferenti na ja-
halnici Nušakove kasarne v Trnovem
18 konjev in morgan. Pogoj se
bodo proglasili na licu mesta. Licitanti
plačajo izven licitacije svoje še 2 1/2%
nabavne takske.

Predsednik komisije
konj. major Masok s. r.

Družba „Ilirija“ Ljubljana,
Kralja Petra trg 8 Tel. f. 202
Prodaja bukavih drv
na d. belo in drobno, zaganje drv do-
stava na dom.

Nudim po najnižji ceni:
banaško moko, otrobe, kr-
milno moko, dalje seno,
slamo in druge deželne pri-
delke. — Zaloga najboljšeg-
ga »Dalmatinskog cemen-
ta« v vsaki manjši in vagon-
ski oddaji.

LJUDEVIT SIRC, KRANJ.

Neveste!
DOMAČE PLATNO!
Močno, trpežno blago, raz-
pustljiva počinu povzeto me-
ter po 20 kron tvrdka
JOS. HARTMANNA nasl.
V. SBIL, Velike Lašče.

605

Blago za prevleko divanov in drugo
pokrivala v veliki izbiri, d. lile različit
piano in jute za tla, sedalnice
i. t. d. pripravljena

D. B. E. Shaberné Ljubljana
M. st. trg 19

**Svila, čipke
modni nakit!**

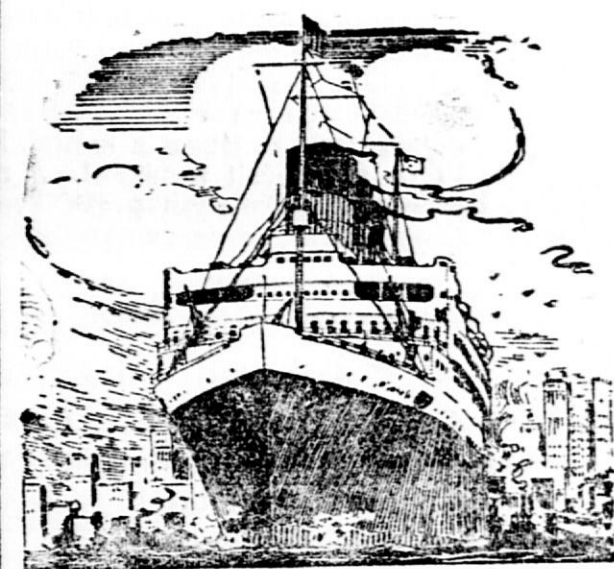
A. Šinkovlec nasl. K. Soss
LJU LJANA, Mestni trg 19.

Trgovci pozor!
NAJLEPSI USPEHI!
PRODA SE TAKOJ radi družin-
skih razmer v večjem trgu na
Spodnjem Štajerskem na novo
opremljena in dobro vpeljana tr-
govina v sredini trga (zraven po-
šte, javne mitnice in občinskega
urada). Poleg tega se proda tudi
travniki in gozd. — Naslov pove
uprava »Slovenskega Naroda«
pod »Zlato/551«.

Javna dražba lesa.

Vsled sklepa okr. sodnije v Kranju se bode vršila **dne 23. januarja 1923 dop. ob 11. uri na Zgornjem Je-
zerskem** izvršilna dražba Peter Prepotnikove **zaloge lesa**
obstoječe iz približno 600 m³ smrekovih hlodov, 200 m³ drugih hlodov,
56 m³ smrekovih desk in 55 m³ mecesnovih desk. Ogleda se za-
loga lahko še pred dražbo na licu mesta. Najvišji ponudek je
tako položiti v roke sodnega komisarja.

GIE. GLE. TRANSATLANTIQUE, FRANCOŠKA LINIJA HAVRE — NEWYORK

Najkrajša linija, **samo 5**
dan čez morje
Glavno zastopstvo Slavenska
banka d. d., Zagreb
Vozne listke in toza-
devna pojasnila daje
zastopnik
IVAN KRAKER
LJUBLJANA
KOLODVORSKA ULICA ŠTEV. 14

Broj 196/23.

NATJEČAJ.

Kod gradskog poglavarstva u Banjoj Luci ima se popuniti
mjesto gradjevnog inženjera u VIII. cin. razredu.

Namještenje je prve godine privremeno a definitivno će
namještenje uslijediti prema uspješnom službovanju prve godine.

Plata i doplaci analogno kao kod državnih službenika o osim
toga i nagrade prema izvjesnim postignutim uspjesima u službi.

Natjecatelji, koji moraju biti naši državljani, neka svoje
propisno taksirane molbe podnesu ovom gradskom poglavarstvu
najdulje do 30. IV. 1923. godine, i molbi prilože:

1. Krštenicu;
2. Domovnicu;
3. Svjedočbe (diplome) o stručnoj školskoj spremi;
4. Svjedočbe o dosadanjem službovanju kroz najmanje pet godina;
5. Svjedočbu o moralnom vladanju;
6. Uredovnu liječničku svjedočbu.

Gradsko poglavarstvo Banja Luka.

dne 11. januara 1923.

KOŽE DIVJIH ŽIVALI

v mali in veliki množini kupujem skozi celo leto,
in sicer:

Kunjeve, vidrove, dehorjeve, lisije, jaz-
bečeve, medvedje, volje, jelenove, kozje
(Gams), srnine, prašičje, jančkove, bele,
črne dlake, ovčje, bele, črne dlake,
mačje, divje, mačje, domače, zajčje,
divje, zajčje, domače, polhove, krlove,
voluharjeve, veverične podlasične, hrč-
kove, itd.

D. ZDRAVIC, trgovina z usnjem
LJUBLJANA, Sv. Florijana ulica št. 9

Preselitev

Podpisana tvrdka naznanja, da je preselila
svoje prostore s Poljanske ceste na
Dunajsko cesto 21

Continental

Glavno zastopstvo za Slovenijo: **VIKTOR BOHINEC**
trgovina z gumijastimi izdelki
Lastna hidrovalična stiskalnica za montiranje pnevmatik
obročev na tovorne avtomobile